

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav románských studií

Diplomová práce

Bc. Adéla Trousilová

Augmentativa v současné španělštině

Augmentatives in Contemporary Spanish

Praha 2023

Vedoucí práce: prof. PhDr. Petr Čermák, Ph.D.

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala svému vedoucímu diplomové práce, prof. PhDr. Petru Čermákovi, Ph.D., za cenné rady, ochotu a lidský přístup.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 25. července 2023

Adéla Trousilová

Klíčová slova (česky):

augmentativa, sufix, slovo tvorba, španělština, korpus, morfopragmatika

Klíčová slova (anglicky):

augmentatives, suffix, word-formation, Spanish, corpus, morphopragmatics

Abstrakt (česky)

Tato práce se zabývá augmentativy v současné španělštině, která jsou v hovorové španělštině velmi produktivní. Věnovala jsem se konkrétně třem augmentativním sufixům: *-ón/-ona*, *-azo/-aza* a *-ote/-ota*. Tyto sufixy jsem zkoumala na dvou jazykových korpusech – na jednojazyčném korpusu Araneum a na paralelním korpusu InterCorp. Na korpusu Araneum jsem se zaměřila na to, jaké různé významy mohou augmentativa v závislosti na kontextu vyjadřovat, na korpusu InterCorp jsem se pak podívala na české protějšky španělských augmentativ. V rámci těchto korpusových analýz jsem ukázala, že španělská augmentativa málokdy vyjadřují pouze velikost a většinou spolu s velikostí nesou v závislosti na kontextu i další významové rysy, jako například opovržení, naštvání, opěvování, blízký vztah a ironii. V některých případech je skrze augmentativum dokonce pozorovatelný záměr mluvčího.

Abstract (in English)

This paper deals with augmentatives in contemporary Spanish, which are very productive in colloquial Spanish. I have focused specifically on three augmentative suffixes: *-ón/-ona*, *-azo/-aza* and *-ote/-ota*. I investigated these suffixes on two language corpora, the monolingual Araneum corpus and the parallel InterCorp corpus. On the Araneum corpus I focused on the different meanings that augmentatives can convey depending on the context, and on the InterCorp corpus I observed the Czech counterparts of Spanish augmentatives. Within these corpus analyses, I showed that Spanish augmentatives rarely convey only size and usually carry other meaning features along with size, depending on the context, such as contempt, anger, praise, closeness, and irony. In some cases, the intention of the speaker is also observable through the augmentative.

Obsah

1	Úvod	8
2	Definice základních termínů a koncepčních východisek.....	10
2.1	Derivace	10
2.2	Afix	10
2.3	Lexikální báze	10
2.4	Slovotvorná pravidla a jejich restrikce	10
2.5	Produktivita.....	11
2.6	<i>Derivación apreciativa</i>	12
2.7	Homonymní sufixy	13
3	Typologie španělských augmentativ	14
3.1	Charakteristika jednotlivých augmentativních sufixů.....	15
3.1.1	Sufix <i>-ón/-ona</i>	15
3.1.2	Sufix <i>-azo/-aza</i>	17
3.1.3	Sufix <i>-ote/-ota</i>	18
3.2	Hromadění sufixů.....	19
3.3	Augmentativní sufixy ve verbální derivaci	19
4	Augmentativní sufixy ze sémantického a pragmatického hlediska	21
4.1	Augmentativní sufixy ze sémantického hlediska	21
4.2	Augmentativní sufixy z pragmatického hlediska.....	24
4.3	Shrnutí augmentativních sufixů ze sémantického a z pragmatického hlediska.....	26
5	Zkoumání augmentativ na jazykových korpusech	27
5.1	Zkoumání augmentativ na korpusu Araneum	27
5.1.1	Sufix <i>-ón/-ona</i>	29
5.1.2	Sufix <i>-azo/-aza</i>	37
5.1.3	Sufix <i>-ote/-ota</i>	46
5.1.4	Shrnutí zkoumání augmentativ na korpusu Araneum.....	52
5.2	Zkoumání augmentativ na korpusu InterCorp.....	53
5.2.1	Sufix <i>-ón/-ona</i>	54
5.2.2	Sufix <i>-azo/-aza</i>	56
5.2.3	Sufix <i>-ote/-ota</i>	57
5.2.4	České protějšky španělských augmentativ	58
6	Závěr	61
	Resumé	63
	Resumen	65

Bibliografie.....	67
Seznam tabulek.....	70

1 Úvod

Tato práce se zabývá augmentativy, tedy lexikálními útvary, které jsou v současné hovorové španělštině velmi produktivní, ale ve srovnání s početnějšími, frekventovanějšími a ještě produktivnějšími analogickými formami – deminutivy – jim je věnováno méně pozornosti. Já se ale domnívám, že jsou tato v mnoha ohledech specifická slova velmi zajímavým lingvistickým tématem a že si zaslouží podobný odborný zájem jako deminutiva.

Analýza augmentativ a deminutiv mnohdy vychází ze společného teoretického základu. Často se říká, že deminutiva bývají spojována s nějakým pozitivním hodnocením a augmentativa naopak s hodnocením negativním, protože malé věci vnímáme spíše pozitivně a velké věci spíše negativně. Toto tvrzení však význam vyjadřovaný deminutivy i augmentativy velmi zjednodušuje: ve skutečnosti je pragmalingvistická charakteristika obou skupin mnohem složitější, a tudíž také mnohem zajímavější.

Cílem této práce je ukázat, že augmentativa nevyjadřují pouze velikost spolu s případným negativním hodnocením, nýbrž jsou schopna vyjádřit mnoho dalších významových rysů. To ale neznamená, že by každé augmentativum mělo svůj stálý význam, který by se lišil od ostatních slov z této skupiny. Totéž augmentativum může jednou vyjádřit například opovržení, jindy opěvování nebo naopak zeslabení. To, co augmentativum znamená, totiž záleží na kontextu, ve kterém je užito. Z toho plyne, že moderní lexikologie nepovažuje za možné zkoumat tuto skupinu obecně, izolovaně, bez kontextu: kontext velmi často (spolu)určuje význam slova. Augmentativum navíc vedle významových rysů, které jsem naznačila výše, odráží záměr mluvčího. Proto se někteří autoři, konkrétně Dressler a Merlini Barbaresi (1994), domnívají, že augmentativa by se měla zkoumat v rámci pragmatiky, respektive v rámci morfopragmatiky. Při zkoumání augmentativ se budu tímto názorem řídit: analýza konkrétního jazykového materiálu totiž ukazuje, že jiný přístup nechává nutně stranou některé důležité aspekty augmentativ.

Augmentativa budu zkoumat na dvou jazykových korpusech. Jedním z nich bude jednojazyčný korpus Araneum, na němž ukáži, jaké různé významové rysy mohou augmentativa vyjadřovat. Na tomto korpusu se konkrétně zaměřím na augmentativa, která obsahují augmentativní sufixy *-ón/-ona*, *-azo/-aza* a *-ote/-ota*. Jelikož jsou augmentativa vzhledem k tomu, kolik významů mohou vyjádřit, specifickou složkou slovní zásoby, v této práci se podívám také na to, jak jsou slova s augmentativními sufixy překládána do češtiny. Vedou mě k tomu zejména dva důvody: 1) zájem o typologické srovnání obou jazyků;

2) chápání českého protějšku jako parafráze významu španělského slova, jež může ozřejmit některé významové nuance. K této srovnávací studii využiji druhý, paralelní korpus InterCorp. I na něm se budu zabývat výše uvedenými sufixy *-ón/-ona*, *-azo/-aza* a *-ote/-ota*.

Práci tvoří dvě části, teoretická a praktická. V teoretické části budu nejprve definovat několik základních termínů a koncepčních východisek, pak popíši chování a úzus jednotlivých augmentativních sufixů a v závěru představím dvě hlediska – hledisko sémantické a hledisko pragmatické –, z nichž bývají augmentativa (a obecně hodnotící sufixy) zkoumána. V rámci této kapitoly bude tedy řeč i o již zmíněném přístupu Dresslera a Merlini Barbaresi (1994).

V praktické části pak budu zkoumat augmentativa obsahující augmentativní sufixy *-ón/-ona*, *-azo/-aza* a *-ote/-ota* na dvou výše uvedených jazykových korpusech.

2 Definice základních termínů a koncepčních východisek

Než se pustím do popisu augmentativních sufixů, nejprve zde definuji několik základních termínů a koncepčních východisek.

2.1 Derivace

Pojem derivace je užíván v užším a širším slova smyslu. V širším slova smyslu je derivace v opozici k flexi, s níž tvoří dvě základní složky morfologie¹. V tomto slova smyslu je derivace synonymem slovotvorby, zabývá se tedy tvořením slov. Derivace v užším slova smyslu je vedle kompozice a parasyntézy jednou ze tří složek španělské slovotvorby, a je tedy jedním ze slovotvorných způsobů. V rámci tohoto slovotvorného způsobu vzniká nové slovo tak, že se k lexikální bázi připojí nějaký afix.

2.2 Afix

Fábregas (2012) definuje afix jako morfém, který má uvnitř slova pevnou pozici, sám o sobě nemůže existovat jako slovo a nese abstraktní význam, kterým modifikuje význam dalších morfémů. Ve španělštině existuje více druhů afixů (prefix, sufix, infix, interfix), já se ve své práci budu zabývat sufixy. Sufix je druhem afixu, který stojí vždy napravo od kořene slova, může měnit slovní druh slova, ke kterému se připojuje, a také může ve slově, k němuž se připojuje, změnit pozici přízvuku.

2.3 Lexikální báze

Lexikální báze je slovo, na které se aplikuje nějaký slovotvorný postup. Tímto slovotvorným postupem může být například sufixace, kdy se k lexikální bázi připojí nějaký sufix, čímž vznikne nové slovo. Lexikální báze je zkrátka slovo, které bezprostředně předcházelo vzniku nového odvozeného slova.

2.4 Slovotvorná pravidla a jejich restrikce

Konkrétní afix se může připojit pouze k určitým lexikálním bázím. To, k jakým bázím se afix může připojit, určují slovotvorná pravidla a jejich restrikce. Corbin (1991a) definuje slovotvorné pravidlo spojením tří komponentů, jimiž jsou: 1. strukturní operace, která zajišťuje, že je mezi bází a odvozeným slovem pouze jeden jediný kategoriální vztah; 2. sémantická operace, která stejným způsobem vytváří význam všech slov vytvořených tímto pravidlem; 3. slovotvorným postupem (např. sufixací), který slouží ke stanovení uvedeného kategoriálního

¹ Místo označení *derivace* a *flexe* se také často užívají pojmy *derivační (lexikální) morfologie* a *flektivní morfologie*.

vztahu a k vytvoření daného významu. Spojení těchto postupů přidružených ke slovtvornému pravidlu vytváří morfologické paradigma daného pravidla. Tyto postupy si vzájemně nekonkurují, liší se svou synchronní disponibilitou, restrikcemi, které uvalují na své báze, a také způsobem, jímž v kombinaci s významem báze specifikují předpokládaný význam vytvořený daným pravidlem.

2.5 Produktivita

Produktivitu je poněkud složité definovat, protože existují různá pojetí produktivity. Corbin (1991b) představuje pojetí produktivity u různých autorů a konstatuje, že v rámci pojetí produktivity se spolu střetávají dvě kritéria: kvantitativní a kvalitativní. Kvantitativní kritérium se aplikuje na lexikální báze nebo na produkty slovtvorných pravidel a kvalitativní kritérium je vázané na pravidelnost vytvořených odvozených slov nebo na malý počet restrikcí, které se uvalují na slovtvorná pravidla. Byť existuje více pojetí produktivity, představím zde pojetí produktivity pouze u dvou autorů, u zmíněné Corbin (1991b) a u Bauera (2001), protože tito autoři mají velmi podobný přístup k produktivitě a tento přístup se mi pro účely mé práce zdá dostačující.

Produktivita podle Corbin (1991b) ukazuje současně tři skutečnosti: 1. pravidelnost tvoření slov v rámci daného pravidla; 2. disponibilitu (*disponibilité*) afixu, přesněji řečeno možnost vytvářet nedoložená odvozená slova a vyplňovat mezery doloženého lexika; 3. rentabilitu (*rentabilité*), tedy možnost aplikace na velký počet bází a/nebo možnost vytvářet velký počet doložených odvozených slov.

Podobně produktivitu definuje Bauer (2001), který produktivitu dělí na dvě složky: dostupnost (*availability*) a výnosnost (*profitability*). Morfologický proces je dostupný, pokud může být použit za účelem vytvoření nového slova. O morfologickém procesu platí, že může být buď dostupný, nebo nedostupný, nic mezi tím. Je ovšem možné se v rámci dostupnosti morfologického procesu ptát, zda je, či není daný morfologický proces dostupný u určitého typu báze. U dostupného morfologického procesu se pak dále ptáme, jak je tento morfologický proces výnosný. Výnosnost určitého morfologického procesu závisí na počtu restrikcí, které omezují typy konstrukcí možných v daném jazyce. Pokud jsou tyto restrikce absolutní, mohou být nahlíženy jako část jazykového systému, a tudíž se řeší v rámci otázky dostupnosti. Některé restrikce však absolutní nejsou a mají jisté preference. Tam, kde na sebe tyto preference vzájemně působí, je častým výsledkem, že možná slova nejsou všechna stejně pravděpodobná. Morfologický proces, kterým tato slova mohou být vytvářena, pak nevyužívá všech členů

určitého sémanticky relevantního souboru potenciálních bází. Z výše řečeného plyne, že morfologický proces, který má mnoho restrikcí, bude velmi málo výnosný, a naopak morfologický proces, který má málo restrikcí, bude více výnosný. Bauer dále upozorňuje, že dostupnost a výnosnost mají stejný účinek na počet vytvořených slov, ale příčiny těchto účinků se liší. Dostupnost je záležitostí toho, co je stanoveno jazykovým systémem, a výnosnost se týká norem daného jazyka.

Jak je vidět, dva představené přístupy k produktivitě jsou si velmi podobné. To, co Corbin (1991b) francouzsky nazývá *disponibilité* a *rentabilité*, je vlastně totéž co u Bauera (2001) anglické *availability* a *profitability*.

2.6 *Derivación apreciativa*

Tzv. *derivación apreciativa*, čes. „oceňovací/hodnotící derivace“, je specifický typ derivace, který se v příručkách odděluje od tzv. *derivación estándar*, tedy od standardní derivace. *Derivación* (popř. *sufijación*) *apreciativa* zahrnuje tři skupiny sufixů: deminutivní sufixy, augmentativní sufixy a pejorativní sufixy. Tyto sufixy se zastřešujícím pojmem nazývají „oceňovací/hodnotící“, protože se podle RAE a ASALE (2010a) pojí ke slovům za účelem vyjádření velikosti, zeslabení, naléhání, blízkého vztahu, vychvalování, zdvořilosti, ironie, opovržení a dalších věcí, které charakterizují citová hodnocení, jež pronášíme o lidech, zvířatech a věcech.

S tím, co hodnotící sufixy vyjadřují, souvisí jejich celkové chování, které se liší od sufixů standardní derivace, což dle mého názoru dobře shrnuje Scalise (1986) ve svém díle *Generative Morphology*². Tento autor se o hodnotících sufixech (v jeho podání *evaluative suffixes*) zmiňuje v rámci morfologických (jak slovotvorných, tak tvarotvorných) pravidel a vyjmenovává u těchto sufixů šest charakteristik: a) hodnotící sufixy mění sémantiku báze, ke které se pojí; b) u těchto sufixů je možné, aby se na jednu bázi postupně za sebou aplikovalo více pravidel stejného typu, a výsledkem je skutečné slovo; c) tyto sufixy ve slově vždy stojí za slovotvornými (derivačními) sufixy a zároveň před tvarotvornými (flektivními) sufixy; d) hodnotící sufixy do určité míry umožňují opakovanou aplikaci stejného pravidla na sousední slova; e) tyto sufixy nemění syntaktickou kategorii báze, ke které se připojují; f) tento typ sufixů nemění syntaktické vlastnosti báze. Po uvedení těchto šesti charakteristik autor dodává, že vlastnosti a) a b) jsou vlastnostmi slovotvorných sufixů a vlastnosti e) a f) jsou vlastnostmi

² Byť Scalise tyto charakteristiky ukazuje na italských hodnotících sufixech, jeho přístup je pro mou práci relevantní, protože hodnotící sufixy se chovají stejně nebo velmi podobně napříč jazyky.

tvartvorných sufixů. Pak jsou tu ovšem charakteristiky c) a d), které nejsou vlastní ani slovotvorným, ani tvarotvorným sufixům. Podle Scaliseho (1986) se tedy hodnotící sufixy ke svým bázím nepojí podle slovotvorných ani tvarotvorných pravidel, nýbrž podle třetího typu pravidel, totiž podle pravidel hodnotících (*evaluative rules*). Na základě toho pak tento lingvista navrhuje vydělovat hodnotící sufixy jako samostatnou skupinu vedle derivace a flexe.

Scalise (1986) není jediný, kdo navrhuje hodnotící sufixy takto vydělovat. Vzhledem k tomu, jak jsou hodnotící sufixy specifické, je zastáncem tohoto vydělení například i Fortin (2011), který se hodnotícím sufixům (v jeho podání *expressive affixes*) zabývá ve své dizertační práci, kde explicitně říká, že nesouhlasí s tzv. *Split Morphology Hypothesis*, tj. nesouhlasí s přístupem, který morfologii dělí jen na dvě části, na derivaci a flexi.

Byť někteří lingvisté navrhují vydělovat hodnotící sufixy jako samostatnou skupinu vedle derivace a flexe, já zde budu hodnotící sufixy považovat za součást derivace, jako je tomu ve španělských příručkách.

2.7 Homonymní sufixy

Vztah homonymie existuje mezi dvěma sufixy, které původně vypadaly jinak, ale postupnými fonetickými změnami získaly stejnou formu. To ovšem neznamená, že se sloučil jejich význam. Naopak si tyto sufixy svůj význam ponechaly, jen vypadají totožně. Příkladem homonymie je španělský sufix *-ón*. Jak upozorňuje RAE s ASALE (2010a), tento sufix přebírá svůj význam ze dvou latinských sufixů. Když sufix *-ón* tvoří substantiva, která označují ránu něčím nebo jiné prudké a nečekané děje, jedná se o význam převzatý z latinského sufixu *-io*, gen. *-iōnis*, a když tento španělský sufix tvoří augmentativa, jedná se o význam přejatý z latinského sufixu *-o*, gen. *-ōnis*.

3 Typologie španělských augmentativ

Jak jsem zmínila již v úvodní kapitole, augmentativním sufixům není v odborné literatuře věnováno tolik pozornosti jako sufixům deminutivním, což je dáno tím, že augmentativních sufixů je méně a frekvence jejich užití je ve srovnání s deminutivy zatelně nižší. Tento fakt se odráží ve španělských příručkách, kde nejenže je augmentativním sufixům věnováno méně prostoru, ale navíc tyto sufixy někdy „sdílí“ kapitolu s pejorativy, aniž by autor explicitně rozlišoval, které sufixy považuje za augmentativní a které za pejorativní. O hranicích mezi augmentativní a pejorativní sufixací pojednám dále.

Repertoár španělských augmentativních sufixů se v různých příručkách liší. Lázaro Mora (1999) a Gooch (1970) řadí do skupiny augmentativních sufixů pět přípon: *-ón/-ona*, *-azo/-aza*, *-ote/-ota*, *-udo/-uda* a *-al*. Miranda (1994) a Lang (1997) do této skupiny sufixů řadí pouze čtyři přípony: *-ón/-ona*, *-azo/-aza*, *-ote/-ota* a *-udo/-uda*, a RAE s ASALE (2010a) dokonce jen tři přípony: *-ón/-ona*, *-azo/-aza* a *-ote/-ota*. Já se ve své práci budu věnovat právě těmto třem sufixům (tedy *-ón/-ona*, *-azo/-aza* a *-ote/-ota*), protože zařazení těchto sufixů k augmentativní sufixaci je – na rozdíl od ostatních zmiňovaných sufixů – bezsporné a uvedené příručky se na něm shodují. Zbylé dva sufixy bezsporné nejsou.

Co se týče zařazení sufixu *-udo/-uda* k augmentativní sufixaci, čtyři z pěti zmíněných autorů se domnívají, že tato přípona je augmentativní. RAE a ASALE (2010a) u tohoto sufixu nicméně o augmentativnosti vůbec nehovoří, zabývá se pouze jeho možným pejorativním významem, ale nakonec ho k pejorativní sufixaci nezařazuje, protože dochází k závěru, že ke své lexikální bázi nepřináší konotaci opovržení (tento autoritativní zdroj se tedy liší od jiných autorů, kteří tuto příponu považují za pejorativní, nikoli augmentativní sufix). Shrňme-li to, zařazení této přípony k augmentativním sufixům by mohlo být problematické ze dvou důvodů: 1. RAE s ASALE (2010a) tento sufix nepovažují za hodnotící a podrobněji o něm pojednávají v jiné kapitole; 2. tyto jazykové instituce říkají, že i ti autoři, kteří ho považují za hodnotící sufix, ho řadí k pejorativním, nikoli augmentativním příponám.

Zařazení sufixu *-al* k hodnotící derivaci je pak problematické, protože tato přípona není primárně augmentativním sufixem a bývá řazena do standardní nominální derivace. Důvodem, proč tento sufix někteří autoři řadí k augmentativním příponám, je, že sufix *-al* je jedním z případů, které popisuje Lang (1997). Ten uvádí, že některé nehodnotící sufixy se mohou v určitých kontextech chovat jako sufixy hodnotící. Navíc autoři, kteří tento sufix řadí

k augmentativním sufixům, v kapitole věnované augmentativům již o tomto sufixu nic dalšího neříkají, nepodrobují ho podrobnější analýze.

Z výše řečeného vyplývá, že je obtížné popsat vztah mezi augmentativním a pejorativním charakterem některých sufixů. Vzhledem k tomu, že se o augmentativech stejně jako o pejorativech často říká, že vyjadřují negativní hodnocení, je někdy obtížné tyto dvě skupiny hodnotících sufixů od sebe odlišit. Podle Langa (1997) jsou augmentativa v určitém aspektu podobná pejorativům, protože představa něčeho velkého bývá obvykle asociována s ošklivostí, tedy s negativním hodnocením. To je pravda, nicméně zásadním rozdílem mezi augmentativy a pejorativy je, že augmentativa mohou na rozdíl od pejorativ nést jak negativní, tak i pozitivní hodnocení. To, zda augmentativum nese pozitivní, nebo negativní hodnocení, záleží na kontextu, což Lang (1997) ukazuje na konkrétním příkladu: *¡qué españolaza!* může v jednom kontextu danou dívku opěvovat, může tedy znamenat *¡qué españolaza más guapa, más impresionante!*, a v jiném kontextu může naopak vyjadřovat opovržení, tedy *¡qué españolaza más gorda, más fea!*.

3.1 Charakteristika jednotlivých augmentativních sufixů

Nyní postupně popíšu chování tří augmentativních sufixů, kterými se ve své práci budu zabývat. V rámci charakteristiky jednotlivých sufixů u každého sufixu zmíním i diatopické rozdíly. Odborná literatura konstatuje, že diatopické rozdíly nejsou u augmentativ (na rozdíl od deminutiv) příliš velké a že obecně nejsou tak podstatné. Já je proto okomentuji pouze v této části práce a dále se jimi nebudu zabývat. Při charakteristice augmentativních přípon budu vycházet především z díla *Nueva gramática de la lengua española* (RAE & ASALE, 2010a), protože toto kolektivní dílo je z uvedených příruček nejaktuálnější a nejméně závislé na individuálním názoru autora, protože přináší informace a interpretace, na kterých v zásadě panuje v odborné veřejnosti shoda.

3.1.1 Sufix *-ón/-ona*

Velmi častými lexikálními bázemi sufixu *-ón/-ona* jsou substantiva, jež označují části těla, jako například *barrigón*, *narigón*, *bocón*, *cabezón* atd. Lázaro Mora (1999) uvádí, že sufix *-ón/-ona* se připojoval k tomuto typu bází již v latině, kde vzniklá slova označovala člověka, jehož daná část těla byla nadměrně velká nebo nějakým způsobem deformovaná. Tento význam uvedená slova nesou i ve španělštině. RAE a ASALE (2010a) však tento význam, tj. význam „člověk s nadměrně velkou danou částí těla“ nepovažují za čistě augmentativní a navíc upozorňují, že slova jako *barrigón* nebo *narigón* mohou také označovat jen tu konkrétní část

těla (v tom případě se jedná o význam čistě augmentativní). Při označení části těla podobná slova většinou nesou negativní hodnocení.

Negativní hodnocení také někdy mohou nést adjektiva a substantiva, která označují osobu, jež dosáhla určitého věku, jako například *treintón*, *cuarentón*, *cincuentón* atd. Pejorativní tón a opovržení jsou pak zřetelné u slova *solterón/solterona*, jež označuje osobu, která už není mladá a stále je svobodná. Často však adjektiva týkající se osoby neoznačují opovržení, nýbrž spíše mírnou kritiku nebo ironii, jako je tomu například u *bobona*, *coquetón*, *egoistón*, *grandona*, *tontón*, *torpona*.

RAE a ASALE (2010a) uvádí, že existují i slova, ve kterých sufix *-ón/-ona* vyjadřuje opěvování, jako například u *novelón*, *carrerón*, *fortunón*, *peliculón*, *notición* nebo *memorión*. Některé z těchto substantiv, jako například *papelón* nebo *caserón*, pak v závislosti na kontextu mohou vyjadřovat i negativní hodnocení.

Sufix *-ón/-ona* může u určitých slov vyjadřovat intenzifikaci. Lexikální bázi těchto slov jsou většinou adjektiva, která sama o sobě nejsou nijak hodnotící. Daná augmentativa pak vyjadřují již zmíněnou intenzifikaci, jako je tomu u slov *dulzón*, *grandón*, *comodón*, *facilón*, nebo také hojnost či nadbytek. To je případ například augmentativa *dulzón*, které znamená „příliš sladký“. Je-li ovšem toto slovo užíváno v laplatské nebo andské oblasti, může naopak znamenat „ne moc sladký“.

Přípona *-ón/-ona* také může vyjadřovat intenzifikaci spojenou s pozitivním nebo negativním hodnocením. To je případ adjektiv se sufixem *-ón/-ona*, která jsou velmi hojná v mexické, středoamerické a karibské španělštině. Některá z těchto augmentativ jsou však společná pro všechny varianty španělštiny. Při připojení tohoto augmentativního sufixu k adjektivní bázi se intenzifikuje význam báze, a to jak pozitivní, tak negativní, jako například u *buenón*, *coquetón*, *flojón*, *pendejón* a *simpaticón*.

Co se týče sufixu *-ón/-ona*, existuje mnoho lexikalizovaných slov, která již nenesou augmentativní význam, nýbrž označují jinou skutečnost. To je případ například slov *almohadón*, *chaquetón* nebo *cinturón*. Byť tato slova obsahují augmentativní sufix, nejsou pro moji práci relevantní, protože pokud označují jinou skutečnost, není na nich, pokud jde o augmentativnost, co zkoumat.

Na závěr této podkapitoly bych ještě chtěla upozornit, jakým užitím tohoto sufixu se zde nebudu věnovat. Po vzoru RAE a ASALE (2010a) za hodnotící sufixy nebudu považovat

adjektiva končící na *-ón/-ona*, která se vztahují k osobám a jsou odvozena od sloves, jako například *abusona*, *criticona*, *dormilón* a *mirón*. Dále se nebudu věnovat slovům končícím na *-ón*, jež nesou význam „rána něčím“ nebo „prudký pohyb“, jako jsou například *bajón*, *empujón*, *estirón* nebo *tropezón*. Jedná se totiž o homonymní sufix, o němž jsem se zmínila již v předchozí kapitole. Za augmentativní pak nebudu považovat ani adjektiva, která označují osobu nebo zvíře, jež něco postrádá, a která jsou odvozená sufixem *-ón* od substantiv, jež označují postrádanou věc, jako například *rabón* nebo *pelón*. Tato užití zde pro jistotu zmiňuji, protože existují autoři, např. Lang (1997), kteří je považují za augmentativní. Jak jsem již zmínila, já se v tomto ohledu řídím tím, co říkají RAE a ASALE (2010a), tato užití sufixu *-ón/-ona* nebudu považovat za augmentativní a nebudu se jimi v této práci dále zabývat.

3.1.2 Sufix *-azo/-aza*

Lang (1997) o sufixu *-azo/-aza* říká, že je augmentativním sufixem *par excellence*, protože je díky své vysoké produktivitě velmi často aplikován při spontánních užitích. Podle tohoto autora je přípona *azo/-aza* mezi uvedenými sufixy nejvíce dvouznačná, protože v závislosti na záměru mluvčího nebo na významu báze může nést jak pozitivní, tak negativní hodnocení. Lang (1997) v této souvislosti uvádí příklad se slovy *beso* a *cabrón*. Když se sufix *-azo/-aza* připojí k implicitně pozitivně hodnocené lexikální bázi *beso*, vznikne hyperbolické *besazo*, zatímco když se tato přípona připojí k explicitně pejorativní lexikální bázi *cabrón*, vznikne hyperkritické *cabronazo*.

RAE a ASALE (2010a) zmiňují, že se sufix *-azo/-aza* připojuje převážně k substantivům, u nichž se obvykle (na rozdíl od homonymního sufixu *-azo*, o němž bude řeč dále) zachovává rod lexikální báze. Přestože tento sufix může vyjadřovat pouze velikost, jako například u *torrazo* („velmi velký býk“), častou konotací bývá ve většině případů opěvování. Stejně jako předchozí sufix může i tato přípona intenzifikovat pozitivní hodnocení přítomné již u lexikální báze (např. *exitazo*, *talentazo*), ale také negativní hodnocení již vyjádřené lexikální bázi (např. *complejazo*, *escandalazo*, *ladronazo*).

Častěji vyjadřovaným hodnocením je u tohoto sufixu hodnocení pozitivní. Nicméně RAE a ASALE (2010a) ukazují, že u slov jako *acentazo* nebo *bocaza* je hodnocení ve většině případů negativní. Zde totiž augmentativní sufix vyjadřuje nadbytek nebo neuměřenost. Týž význam mohou nést i slova, která označují nějakou část těla, např. *dedazo*, *dientazo* nebo *manaza*. Dále také existuje několik slov, jež končí na *-azas* (variantu sufixu *-azo/-aza*) a jejichž

význam označující osoby nese v evropské španělštině silné negativní hodnocení (např. *manazas, bragazas, bocazas*).

Jak uvádí Lázaro Mora (1999), v případě americké španělštiny, kde je tento sufix velmi produktivní, tato přípona u adjektivních, participiálních a adverbálních bází prakticky ztratila svůj pejorativní tón, a naopak v této oblasti nese význam superlativu (např. *cansadazo, muchazo, lindazo*).

I u tohoto sufixu bych chtěla zmínit jistá užití, která ve své práci nebudu považovat za augmentativní. Stejně jako u předchozího sufixu se jedná o případy, kdy sufix *-azo* vyjadřuje významy „rána něčím“ (např. *hachazo, botellazo, codazo, cañonazo*) a „prudký pohyb“ (např. *barquinazo*), ale také o případy, kdy tato přípona označuje nějaký zvuk (např. *escopetazo, campanillazo*) nebo nehodu (např. *avionazo*). Některá z těchto slov mohou kromě zmíněných významů vyjadřovat i velikost označované entity, což někdy může být těžké rozpoznat. V případě, že je lexikální bází substantivum ženského rodu, při vyjádření významu „rána něčím“ ve většině případů dochází ke změně rodu z feminina na maskulinum. V případě, že je lexikální bází substantivum rodu mužského, je třeba si při snaze porozumět vystačit s kontextem. U užití sufixu *-azo* ve významu rány, zvuku, prudkého pohybu nebo nehody se podle Phariese (2002) jedná o sekundární význam augmentativního sufixu *-azo*, na základě čehož například Gooch (1970), Lang (1997), Lázaro Mora (1999) nebo Miranda (1994) zmíněné významy řadí k augmentativům. Já je však po vzoru RAE a ASALE (2010a) za čistě augmentativní nepovažuji, a tudíž se jimi ve své práci nebudu dále zabývat.

3.1.3 Sufix *-ote/-ota*

Sufix *-ote/-ota* se stejně jako předchozí dvě přípony pojí se substantivy, která označují nějakou část těla, přičemž vyjadřuje negativní hodnocení. Tak jako je tomu i u sufixu *-ón/-ona*, tato přípona má při připojení k substantivu označujícímu nějakou část těla (např. *cabezota, carota*) jak svůj lexikalizovaný význam, jenž označuje osobu, která má nadměrně velkou příslušnou část těla, tak svůj nelexikalizovaný význam, jenž označuje danou část těla.

Jak upozorňuje Lang (1997) i RAE a ASALE (2010a), ve srovnání s předchozími dvěma sufixy je tato přípona většinou spojena s negativním hodnocením a jen zřídka s hodnocením pozitivním. RAE a ASALE (2010a) nicméně dodávají, že tento sufix může u substantivních a adjektivních bází vyjadřovat také konotaci zeslabení. Existuje poměrně mnoho takových slov, která označují osoby, jako například *amigote, angelote, brutota, chicote, mujerota* a *vulgarota*. V některých případech se pak sufix *-ote/-ota* pojí s adjektivy a vyjadřuje tím srdečnost nebo

laskavost, jako například u *campechanote*, *francote*, *llanote*, *noblote*, *sanote*, *sencillote*, *simpaticote* nebo *tranquilote*.

Zajímavé je, že, jak uvádí RAE a ASALE (2010a), v Mexiku, Střední Americe, v části karibské oblasti, v Bolívii a v dalších andských státech tento sufix může být ve slově duplikován. Například kromě *grandote* a *casota* je pak možné se v těchto oblastech setkat i s *grandotote* a *casotota*.

Sufix *-ote/-ota* má také svou variantu *-zote/-zota*, jež se užívá v Mexiku a v části Střední Ameriky, kde tvoří například slova jako *camionzote*, *limonzote*. V Salvadoru a dalších zemích jsou naopak preferovány varianty *limonote* a *camionote*.

3.2 Hromadění sufixů

Již v předchozí kapitole jsem v rámci popisu Scaliseho (1986) charakteristiky hodnotících sufixů uvedla, že u tohoto typu derivace je možné, aby slovo obsahovalo více hodnotících sufixů najednou. Na případ, kdy je též sufix duplikován, jsem upozornila u sufixu *-ote/-ota*, konkrétně u slov *grandotote* a *casotota*. Tarazona (2021) však ve své práci, v níž se věnuje reduplikaci sufixů *-ote/-ota* a *-ón/-ona*, hovoří i o jiných slovech, jež se objevují v současné mluvené španělštině, a uvádí také například slova *besotote*, *abrazotote*, *muchotote*, *noticionón* a *memorionón*. Lang (1997) pak ve svém díle upozorňuje, že slovo může obsahovat také dva různé augmentativní, a dokonce i dva různé hodnotící sufixy. Například augmentativa *cabronazo* a *mariconazo* obsahují sufixy *-ón* a *-azo*. Co se týče kombinace dvou hodnotících (nejen augmentativních) sufixů, *tontorrón* kombinuje pejorativní sufix *-orro* s augmentativním sufixem *-ón* a *ricachón* kombinuje pejorativní sufix *-acho* s augmentativním sufixem *-ón*. Jsou však i případy, kdy slovo obsahuje deminutivní a augmentativní sufix, jako například u *guapetón*, které kombinuje deminutivní sufix *-ete* s augmentativním sufixem *-ón*. Ač je téma hromadění sufixů zajímavé, v této práci pro něj není prostor, a tak se tomuto tématu nebudu dále věnovat.

3.3 Augmentativní sufixy ve verbální derivaci

V rámci augmentativních (hodnotících) sufixů se také někdy hovoří o augmentativních (hodnotících) sufixech ve verbální derivaci, kde se tyto sufixy vkládají mezi kořen slova a flexivní morfém. Jde například o slovo *gimotear*, které bylo pomocí sufixu *-ote* odvozeno od slovesa *gemir*, nebo o slovo *tironear*, které bylo pomocí sufixu *-ón* odvozeno od slovesa *tirar*. O těchto případech se ve svých dílech zmiňují Lang (1997) a Lázaro Mora (1999). Tyto afixy se někdy nepovažují za sufixy, nýbrž za infixy, protože se vyskytují uvnitř celkové struktury

lexému. Lang (1997) a Lázaro Mora (1999) se však domnívají, že se jedná o sufixy. Lang (1997) v této souvislosti uvádí dva argumenty, proč by tyto afixy měly být považovány za sufixy: 1. forma těchto afixů odpovídá hodnotícím sufixům; a 2. umístění v komplexní struktuře je podobné standardní derivaci, protože dané morfémy stojí před flexivními morfémy. Byť je téma hodnotících sufixů ve verbální derivaci velmi zajímavé, účel a prostorové omezení práce mi nedovolí se tímto tématem dále zabývat.

4 Augmentativní sufixy ze sémantického a pragmatického hlediska

Jak jsem již uvedla v předchozí kapitole, augmentativní sufixy mohou kromě velikosti vyjadřovat mnoho dalších významů, takže jde o velmi specifické přípony. Lingvisté vysvětlují specifčnost chování tohoto druhu sufixů nejčastěji z hledisek sémantických a pragmatických. Než se pustím do této problematiky, pokusím se nejprve velmi stručně popsat, čím se tyto dvě disciplíny, sémantika a pragmatika, zabývají³. V rámci lingvistiky je sémantika disciplína, která studuje význam jazykových jednotek (morfémů, slov, slovních spojení atd.). Tradičně se vydělují dvě složky významu – složka/význam denotační a složka/význam konotační⁴. Pragmatika je disciplína, která se zabývá užíváním jazyka a tím, čeho jazykovým chováním dosahujeme. Studuje tedy jevy spojené s řečovým chováním lidí a užívání jazyka podle komunikačních funkcí a podle záměru mluvčích.

Byť se ve své práci zabývám pouze augmentativními sufixy, v této kapitole bude často řeč o hodnotících sufixech obecně nebo také o deminutivech, protože někteří autoři své přístupy k hodnotícím sufixům představují jen na sufixech deminutivních. To implicitně znamená, že deminutiva a augmentativa chápou jako součást společné skupiny, analyzují je podobným způsobem a svůj přístup demonstrují častěji na deminutivech prostě proto, že deminutiva jsou v jazycích četnější než augmentativa. Přestože se v této práci věnuji španělským augmentativním sufixům, představím zde také přístupy autorů, kteří hodnotící sufixy zkoumali v jiných jazycích – obecně se totiž vychází z předpokladu, že se hodnotící přípony chovají ve všech jazycích podobně.

4.1 Augmentativní sufixy ze sémantického hlediska

Moderní slovo tvorba vycházející ze sémantických východisek nabízí řadu interpretací chování hodnotících sufixů. Já zde představím přístupy čtyř autorů. Dva z těchto autorů při popisu chování hodnotících sufixů používají Jackendoffovy rysy substantiv (Jackendoff (1991) sám se sice hodnotícím sufixům při popisu sémantických rysů substantiv nevěnuje, ale jeho obecná teorie slouží jiným autorům jako východisko). Aby byl další výklad srozumitelný,

³ Záměrně zde uvádím jen velmi stručný a obecný popis toho, čím se tyto dvě disciplíny zabývají, protože ne všechny jejich cíle jsou pro mou práci podstatné.

⁴ Denotační význam slova se tradičně chápe jako stálý význam, který se nemění a který je uveden ve slovníkovém hesle, a konotační význam se chápe jako sekundární význam, který je subjektivní a vyplývá ze zkušeností mluvčího s reálným světem. U hodnotících sufixů je toto chápání denotačního a konotačního významu poněkud složitější, protože 1. nelexikalizovaná slova s hodnotícími sufixy nejsou uvedena ve slovníku; a 2. jak upozorňuje Fortin (2011), denotační (Fortinem nazýván *deskriptivní*) význam je u hodnotících sufixů zrušitelný. Jak určití autoři k denotačnímu a konotačnímu významu přistupují, je popsáno níže.

nejprve zde stručně představím Jackendoffův návrh týkající se rysů substantiv, jež představuje v kapitole *Parts and boundaries* v knize *Lexical and Conceptual Semantics* (Jackendoff, 1991).

Jackendoff (1991) v rámci konceptuální sémantiky navrhuje určité rysy substantiv, které pak přenáší do celých vět. Říká, že u všech substantiv se dají určit rysy $[\pm b]$ a $[\pm i]$. Rys $[\pm b]$ (z angl. *bounded*, čes. „ohraničený“) označuje hranice entity označované substantivem a rys $[\pm i]$ (z angl. *internal structure*, čes. „vnitřní struktura“) označuje vnitřní strukturu dané entity. Rys $[+b]$ nesou substantiva, která označují jednotlivce nebo jednotlivé věci (např. *pes*) a skupiny (např. *komise*), a rys $[-b]$ nesou jména látková (např. *voda*) a kolektiva (např. *dobytek*). Skupiny a kolektiva pak mají vnitřní strukturu, nesou tedy rys $[+i]$, zatímco jednotlivci nebo jednotlivé věci se jmény látkovými vnitřní strukturu nemají, a nesou tak rys $[-i]$.⁵

Tyto rysy substantiv při popisu hodnotících sufixů používají Fortin (2011) a Gràcia s Turon (2000). Fortin (2011) o hodnotících sufixech nejprve hovoří jako o expresivních afixech (*expressive affixes*), pak ovšem používá označení konotační afixy (*connotative affixes*), z čehož vyplývá, že tyto afixy pro něj mohou vyjadřovat deskriptivní a expresivní význam⁶ zároveň. Deskriptivní význam Fortin (2011) nazývá také adjektivním významem, protože deskriptivní sémantika augmentativ a deminutiv se vztahuje k velikosti stejně jako protiklad velký/malý. Aby byl deskriptivní význam konotačního afixu dostupný, referent lexikální báze, ke kterému se afix připojuje, musí být ohraničený, musí tedy nést rys $[+b]$. Pak může konotační afix představit škálu týkající se nějakého parametru, např. velikosti, věku nebo kvality. Pokud lexikální báze nese rys $[-b]$, jediným dostupným významem je význam expresivní. Konotační afix ovšem může vyjadřovat více expresivních významů najednou. Skutečnost, že konotační afixy mohou vyjadřovat deskriptivní význam a jeden nebo více expresivních významů zároveň, si Fortin (2011) vysvětluje tak, že konotační afixy jsou multidimenzionálními morfémy. Deskriptivní dimenzí těchto morfémů je kvantitativní adjektivum a expresivní dimenzí je funkce expresivních indexů, které kódují stupeň (intenzitu) a typ (pozitivní nebo negativní emoci/postoj) expresivity a také směr vyjádřené emoce nebo vyjádřeného postoje.⁷

V určitých ohledech podobný přístup jako Fortin (2011) mají Gràcia s Turon (2000), jež se snaží zjistit, jak je možné, že augmentativní sufix může vyjadřovat velikost a zároveň jinou kvalitu substantivní lexikální báze. Tuto skutečnost zkoumají na konkrétním příkladu, na slově

⁵ Více k popisu těchto rysů u Jackendoff, 1991.

⁶ Deskriptivní význam je synonymem denotačního významu a expresivní význam synonymem konotačního významu.

⁷ Fortin svůj přístup k sémantice konotačních afixů ještě dále rozvádí, ale pro účely mé práce je tato zestručněná verze jeho přístupu dostačující.

manžel v katalánštině. Slovo *maridàs*, rozloženě *marid* (N) + *às* (AUG), totiž může znamenat „velký manžel“, ale i „dobrý manžel“. Podle těchto autorek mají všechny morfémy nějakou lexikální konceptuální strukturu, a lexikální proces, jenž připojuje sufix k bázi, kombinuje dvě lexikální konceptuální struktury. Hodnotící sufix pak modifikuje jeden rys lexikální konceptuální struktury báze, který je vždy stejný. Z různých hodnot tohoto rysu se pak získávají různé interpretace. Stejně jako Fortin (2011) Gràcia s Turon (2000) upozorňují, že denotační význam nenesou všechna slova s hodnotícím sufixem, nýbrž pouze ta, která nesou rys [+b]. Jackendoffův systém rysů aplikovaný na substantiva tyto autorky přebírají a aplikují ho také na adjektiva. Substantiva jako *manžel* (kat. *marit*) se pak podobají adjektivům, protože odkazují k vlastnosti („funkci“) člověka. Lexikální konceptuální struktura substantiv typu *manžel* podle těchto lingvistek obsahuje sekundární strukturu, která odpovídá lexikální konceptuální struktuře adjektiv a která modifikuje fyzický objekt, jenž je reprezentován primární strukturou. Díky tomu je podle těchto lingvistek augmentativní sufix schopen vyjádřit jak velikost, tak jinou kvalitu substantivní báze, ke které se připojuje.

Další dva přístupy, které bych tu chtěla zmínit, jsou přístupy Jurafskyho (1996) a Prieta (2005), kteří v rámci zkoumání hodnotících sufixů ze sémantického hlediska využívají kognitivní lingvistiky. Jurafsky (1996) se ve své práci věnuje pouze deminutivům a různé významy deminutiv vysvětluje na modelu strukturované polysémie, jenž kromě různých významů deminutiv představuje také metaforické a inferenční vztahy, které je svazují. Tento model zakládá na Lakoffově radiální struktuře, v jejímž středu se nalézá prototyp⁸, a představuje jak diachronní vývoj kategorie, tak její synchronní rozsah. Jurafsky (1996) do středu tohoto modelu dává význam *child* (čes. „dítě“), a domnívá se tedy, že všechny možné významy deminutiva jsou nějakým způsobem odvozeny od „dítěte“⁹. Na Jurafskyho (1996) pak navazuje Prieto (2005), který ovšem nesouhlasí s odvozováním významů deminutiv od *child* a navrhuje místo toho, že významy deminutiv jsou odvozovány od *little* (čes. „malý“), a následně představuje svůj vlastní model. Tento autor se nevěnuje pouze deminutivům, navrhuje podobný model také u augmentativ, v jehož středu je význam *big* (čes. „velký“), z něhož dále může být odvozena intenzifikace, ironie, hanlivost, zeslabení, eufemismus, náklonnost a flirt¹⁰, což jsou

⁸ Prototyp je nejlepším reprezentantem určité kategorie. Více k teorii prototypu a k radiální struktuře u Lakoff, G. (1987). *Women, Fire and Dangerous Things*. University of Chicago Press.

⁹ Schéma tohoto modelu, kde je vidět, jakým způsobem jsou různé významy deminutiv odvozeny od „dítěte“, viz Jurafsky, 1996, s. 542.

¹⁰ Tento model viz Prieto, 2005, s. 95.

podle Prieta (2005) pragmatické funkce. Tím se dostávám ke zkoumání augmentativních sufixů z pragmatického hlediska.

4.2 Augmentativní sufixy z pragmatického hlediska

Jelikož jsou hodnotící sufixy schopny vyjádřit nejen velikost, ale i mnoho dalších významových rysů, mluvčí je v komunikačních situacích často užívají s nějakým záměrem. Calvo Pérez (1998) tuto skutečnost ukazuje na konkrétním příkladu: paní jde do pekárny a požádá prodavače o *dos barras cociditas*. Užitím deminutivního sufixu ve slově *cociditas* paní nemá na mysli málo propečené pečivo, nýbrž se pravděpodobně jedná o vyjádření zdvořilosti, které bylo záměrem této mluvčí. Užití deminutiv a augmentativ s nějakým záměrem je jedním z důvodů, proč jsou tyto sufixy zkoumány z hlediska pragmatiky.

Výše zmíněný Prieto (2005) vysvětluje chování a význam augmentativ v rámci kognitivní lingvistiky a hovoří o pragmatických funkcích augmentativ, které jsou odvozeny od významu *big*. Jiní autoři (Calvo Pérez, 1998; Dressler & Merlini Barbaresi, 1994; 2001; Merlini Barbaresi & Dressler, 2020) hodnotící sufixy zkoumají v rámci tzv. morfopragmatiky. Jak je již z názvu této subdisciplíny patrné, morfopragmatika zkoumá vzájemný vztah mezi morfologií a pragmatikou. O morfologii jsem se okrajově zmínila již v druhé kapitole při definici derivace. Pro jistotu zde chci uvést, že pojem morfologie tu užívám v širším slova smyslu, myslím tím tedy disciplínu, do které spadá jak slovtvorba, tak flektivní morfologie¹¹. Co se týče pragmatiky, jak jsem zmínila výše, existuje mnoho pojetí a definic. V této práci se zabývám augmentativními sufixy v rámci lingvistické pragmatiky, která, jak uvádí Kiefer (2001), vztahuje jazykovou strukturu ke kontextovým jevům.

Byť se morfopragmatice věnuje více autorů, já zde budu vycházet především ze stěžejního díla této oblasti – z díla Dresslera a Merlini Barbaresi *Morphopragmatics. Diminutives and Intensifiers in Italian, German, and Other Languages* (Dressler & Merlini Barbaresi, 1994). Jako je tomu i u jiných děl zabývajících se hodnotícími sufixy, pozornost je zde věnována především deminutivům, v menší míře pak i augmentativům. Proto i zde bude řeč také o deminutivech.

Než se pustím do problematiky augmentativních sufixů v rámci této teorie, je nejprve třeba představit pár obecných zásad týkajících se přístupu těchto lingvistů. Dressler a Merlini

¹¹ Byť se v této práci zabývám augmentativními sufixy, které, jak jsem uvedla výše, považuji za součást derivace v širším slova smyslu, v rámci morfopragmatiky se dají zkoumat i jevy patřící do flexe, jako například pády (více u Kiefer, 2001).

Barbaredi (1994) zahrnují sémantiku pod pragmatiku a domnívají se, že význam se netýká pouze sémantiky, nýbrž i pragmatiky, protože se jedná o komplexní pojem, ve kterém se dají rozlišit sémantické a pragmatické aspekty. Přestože tyto autoři přiznávají, že není možné určit přesnou hranici mezi pragmatikou a sémantikou, usuzují, že se s těmito disciplínami dá zacházet samostatně a že se tyto dvě disciplíny vzájemně doplňují a obohacují. Dressler a Merlini Barbaredi (1994) pak definují morfopragmatiku jako sféru obecného pragmatického významu morfologického pravidla, tedy jako sféru obvyklých pragmatických účinků, které se vytvořily při pohybu od inputu k outputu morfologického pravidla.

Ve zmíněné monografii se Dressler a Merlini Barbaredi (1994) zabývají morfopragmatickými jevy v rámci komunikačního procesu, který sestává z mluvní situace (*speech situation*) a z mluvní události (*speech event*). Mluvní situace se skládá z účastníků spolu s jejich vlastnostmi a ze vzájemných vztahů mezi nimi, dále z místa, času a celkového prostředí komunikace a také z konvenčních verbálních a neverbálních prostředků komunikace, které jsou dostupné účastníkům komunikace. Mluvní událost pak indikuje verbální a neverbální jednání a interakce účastníků tak, jak je určují společenské normy, jež jsou definovány společenskou strukturou.

Co se týče významů, které jsou deminutiva a augmentativa schopna vyjádřit, tyto lingvisté odmítají názor, že všechny pragmatické významy deminutiv a augmentativ jsou odvozené z rysu [small] („malý“) u deminutiv a [big] („velký“) u augmentativ nebo z nějakého jiného morfosémantického významu. Ve svých pozdějších pracích (Dressler & Merlini Barbaredi, 2001; Merlini Barbaredi & Dressler, 2020) také kritizují výše zmíněný Jurafskyho (1996) kognitivní model, podle něž jsou všechny významy deminutiv odvozeny od významu *child*, mimo jiné proto, že podobný model není možné aplikovat na augmentativa. Dressler a Merlini Barbaredi (1994) k sémantickému rysu [small] u deminutiv a [big] u augmentativ přidávají pragmatický rys [fictive] (čes. „fiktivní“), který je elementárním rysem (co se týče deminutiv, tento rys je blíže specifikován jako [non-serious]). Užití deminutiva nebo augmentativa podle těchto jazykovědců totiž dává najevo fiktivní postoj mluvčího, tj. přechod mluvčího z reálného do imaginárního světa. Mluvčí tedy užívá deminutiva nebo augmentativa, když se například bojí, jak bude posluchač reagovat. Použitím deminutivního nebo augmentativního sufixu se mluvčí přesune do imaginárního světa, kde je pravděpodobnější, že posluchač bude reagovat pozitivněji, když to, co mluvčí řekne, bude jakoby mimo reálný svět.

S tímto přesunem mluvčího z reálného do imaginárního světa souvisí to, že když se deminutivní nebo augmentativní sufix připojuje k nějakému slovu, nemodifikuje tím jen dané slovo, nýbrž celý mluvní akt. Dané slovo, ke kterému se připojuje nějaký sufix, je totiž modifikováno alosémy, oproti tomu alopragmy modifikují mluvní akt, potažmo celou mluvní situaci. Zde je třeba říci, že tito lingvisté si představují dvě abstraktní úrovně, z nichž jedna se týká morfosémantiky a druhá morfopragmatiky deminutiv/augmentativ. Z té morfosémantické úrovně se odvozují alosémy [small, unimportant, attenuated...] (čes. „malý“, „nedůležitý“, „zeslabený“) a z morfopragmatické úrovně alopragmy. Autoři dodávají, že zde není potřeba žádná samostatná konotační úroveň (jako je tomu u zkoumání sufixů ze sémantického hlediska), protože konotace mohou být přímo odvozeny z pragmatiky.

Co se týče augmentativ, Dressler a Merlini Barbaresi (1994) se ve své knize v rámci intenzifikátorů věnují jen italskému augmentativnímu sufixu *-one*, na němž ukazují obecné chování a vlastnosti augmentativ. Upozorňují, že na rozdíl od deminutiv, kde se denotační rys [small] jeví jako nepodstatný, je u augmentativ denotační rys [big] vždy relevantní. Tato transparentní přítomnost rysu [big] se kombinuje s fiktivností, čímž vyjadřuje intenzifikaci, kterou, jak jsem zmínila v předchozí kapitole, augmentativa vyjadřují poměrně často.

4.3 Shrnutí augmentativních sufixů ze sémantického a z pragmatického hlediska

V této kapitole jsem představila několik přístupů ke zkoumání hodnotících sufixů. Byť je každý z uvedených přístupů něčím přínosný, já se přikláním k morfopragmatickému přístupu Merlini Barbaresi a Dresslera (2020), protože souhlasím s jejich tvrzením, že výhoda morfopragmatického přístupu ve srovnání s jinými přístupy spočívá v jeho schopnosti řešit i problémy spojené se synchronní analýzou deminutiv (a augmentativ), konkrétně s jejich zdánlivě nepravidelnou a nepředvídatelnou polysémií, a také ve schopnosti systematizovat a vysvětlit jejich škálu forem a funkcí.

5 Zkoumání augmentativ na jazykových korpusech

V rámci své práce budu augmentativa zkoumat na dvou jazykových korpusech, nejprve na korpusu řady Aranea, kde se zaměřím na významové rysy, které jsou augmentativa schopna vyjádřit, a poté na korpusu InterCorp, kde se podívám na to, jak jsou augmentativa nejčastěji překládána do češtiny.

5.1 Zkoumání augmentativ na korpusu Araneum

Korpusy řady Aranea nabízí pro španělštinu dva korpusy, větší a menší. Pro svou práci jsem zvolila větší korpus, tedy Araneum Hispanicum Maius (Benko, 2015). Než se pustím do korpusové analýzy zmíněných augmentativních sufixů, popíšu zde obecná kritéria, podle kterých jsem sbírala a třídila korpusová data. Zvolila jsem základní dotaz [lemma=".+sufix"]. Po vyhodnocení dotazu jsem si zobrazila frekvenční seznam lemmat, ve kterém jsem u všech tří sufixů shledala velké množství šumu. Zkoumání sufixů na korpusu je totiž poněkud komplikované v tom, že se do dotazu dá zahrnout pouze to, na co chci, aby daná slova končila, a nelze nijak blíže specifikovat typ sufixu, který hledám. To v praxi znamená, že když na korpusu chci zkoumat např. augmentativní sufix *-ón/-ona*, ve výsledcích dotazu se kromě tohoto sufixu objevují i slova, která tuto příponu neobsahují, ale také končí na *-ón/-ona* (např. slova *región* a *persona*). Sběr lemmat, která obsahují augmentativní sufix, je tedy poměrně zdlouhavý, protože neaugmentativní slova, která končí na stejnou skupinu grafémů jako augmentativní přípony, jsou mnohem frekventovanější.

Prvním krokem při sběru dat tedy bylo zbavit se všech lemmat, která neobsahují hledaný sufix, včetně slov, která sice obsahují tuto příponu, ale jedná se o homonymní sufix, který v případě přípon *-ón/-ona* a *-azo/-aza* vyjadřuje význam „rána, úder něčím“. Druhým krokem při sběru dat pak bylo vyřadit ze seznamu lemmat slova s augmentativním sufixem, jež jsou lexikalizovaná, protože tato slova již mají svůj stálý význam a často označují jinou skutečnost (jako např. *cinturón*), proto by na nich, pokud jde o augmentativní význam, nebylo co zkoumat (termín lexikalizace budu tedy používat v tomto významu). Jako kritérium lexikalizace jsem si určila, že dané slovo je uvedeno ve slovníku, k čemuž jsem využila online slovníky *Diccionario de la lengua española* (RAE & ASALE, 2014) a *Diccionario de americanismos* (RAE & ASALE, 2010b). Bylo-li slovo obsahující augmentativní sufix v jednom z těchto slovníků, do analýzy jsem ho nezahrnula. Co se týče lexikalizovaných slov s augmentativním sufixem, je třeba si dát pozor, protože existují slova, která jsou sice už lexikalizovaná, ale objevují se i s jiným, nelexikalizovaným významem, jako je tomu například u slova *cabezota*. Toto slovo

má dva lexikalizované významy, „mající velkou hlavu“ a „tvrdohlavý“, ale také může nést nelexikalizovaný, augmentativní význam „velká hlava“. Výskyty slov tohoto typu jsem si v korpusu zobrazila a nelexikalizované případy jsem zahrnula do analýzy.

Co se týče znázornění dat sesbíraných v korpusu, u každého sufixu uvedu dvě tabulky. V první tabulce bude seznam nejfrekventovanějších lemmat, ve kterém uvedu absolutní frekvenci těchto lemmat a v případě lemmat typu *cabezota* bude vedle absolutní frekvence také uveden poměr nelexikalizovaných a lexikalizovaných výskytů. U těch lemmat, jež mají absolutní frekvenci vyšší než 200, uvádím poměr založený na dvou stech náhodných výskytů, protože se domnívám, že tento počet výskytů je pro představu o poměru mezi nelexikalizovanými a lexikalizovanými výskyty dostačující. Poměr bude uveden v procentech.

V druhé tabulce pak bude uvedeno, co daná augmentativa mohou vyjadřovat. Při analýze augmentativ jsem po zobrazení daného lemmatu v pozitivním filtru konkordanci promíchala, aby u sebe nebyly výskyty ze stejného webu, a analyzovala jsem 30 náhodných výskytů. Analyzování třiceti výskytů se u nejfrekventovanějších lemmat může zdát nedostatečné, protože 30 výskytů tvoří jen zlomek celkového počtu výskytů. Je ovšem potřeba si uvědomit, že vyšší jazykové užití není totéž co častý výskyt entity v reálném světě. Vysoká absolutní frekvence například u augmentativa *besazo* tak není jen příkladem vysokého jazykového užití, nýbrž se jedná o slovo označující entitu, se kterou se velmi často setkáváme v reálném světě. Navíc se u takto frekventovaných slov dá předpokládat, že co se týče nějakého subjektivního zabarvení nebo aktualizace významu, ponese tato slova ve většině případů stejný význam.

U třiceti analyzovaných výskytů jsem se snažila určit, co augmentativum v daném kontextu vyjadřuje. Vzhledem k velkému počtu významových rysů, které augmentativa mohou vyjadřovat, není možné do tabulky zahrnout všechny tyto rysy. Proto budou v tabulce uvedeny pouze tři skupiny, u nichž v rámci každého lemmatu uvedu, kolik procent zkoumaných výskytů se týká dané skupiny. První skupinu tvoří augmentativa, která vyjadřují jen velikost bez subjektivního zabarvení (v tabulkách jako „jen velikost“). Do druhé skupiny řadím ty výskyty augmentativ, u kterých jsem zaznamenala nějakou stálou aktualizaci významu (v tabulkách jako „stálá aktualizace“), jde tedy vlastně o nějaký významový rys, který se u daného augmentativa často opakoval. Do třetí skupiny pak řadím všechny ostatní výskyty, které nespádají do žádné ze dvou prvních skupin. Tuto skupinu jsem v tabulkách nazvala jako „další aktualizace“ a obsahuje i ty výskyty, u nichž není jasné, co přesně dané augmentativum vyjadřuje.

Co se týče první skupiny, do které spadají výskyty augmentativ, která vyjadřují jen velikost, někdy je sporné, co ještě vyjadřuje velikost a co už ne. Je tedy potřeba upřesnit, co považují za vyjádření velikosti. Za výskyty vyjadřující jen velikost budu považovat ty, u kterých je velikost měřitelná. Například u lemmatu *cabezota* je velikost měřitelná, protože by se dalo změřit, zda je daná hlava větší než ostatní hlavy. Naopak například u *exitazo*, byť bychom v češtině řekli něco jako „velký/obrovský úspěch“, není velikost měřitelná, a tak toto lemma do skupiny „jen velikost“ zařadit nemohu. Aby toto rozřazování do skupin bylo srozumitelné, ukážu ho na příkladu, konkrétně na lemmatu *lujazo*.

Lemma	Jen velikost (v %)	Stálá aktualizace (v %)	Další aktualizace (v %)
<i>lujazo</i>	0	80	20

Z tabulky výše se dá vyčíst, že augmentativum *lujazo* nikdy nevyjadřuje jen velikost (ve sloupci „jen velikost“ má hodnotu 0 %). U *lujazo* jsem zaznamenala stálou aktualizaci významu, kterou je intenzifikace a s ní spojené opěvování. Tento význam tvoří 80 % zkoumaných výskytů. Zbýlých 20 % výskytů se týká dalších zaznamenaných aktualizací významu, jako je například užití augmentativa *lujazo* za účelem vyjádření vděku.

Po zobrazení tabulky s distribucí významů vždy u několika lemmat uvedu pár příkladů zkoumaných výskytů, na kterých popíšu, co dle mého názoru augmentativum v daném kontextu vyjadřuje. U všech uvedených příkladů se budu snažit vyjádřený význam co nejlépe popsat, chtěla bych však předem upozornit, že 1. každý máme jinou zkušenost se světem, a je tedy možné, že jiný pozorovatel by význam daných augmentativ chápal jinak; a 2. že v některých případech je poměrně obtížné určit, co přesně augmentativum vyjadřuje a proč ho mluvčí použil. S tím souvisí i skutečnost, že analyzovaná data pochází z psaného korpusu, jehož nevýhodou při tomto typu zkoumání je, že není možné pozorovat intonaci, mimiku ani gesta, která v běžné orální komunikaci hrají velkou roli. Co se týče uvedených příkladů, budou přímo zkopírované z korpusu, a budou-li v nich nějaké pravopisné či typografické chyby, nebudu je opravovat, aby příklady byly opravdu autentické.

5.1.1 Sufix *-ón/-ona*

Jak jsem již zmínila výše, při sběru dat jsem u všech sufixů narazila na velké množství šumu. U tohoto sufixu bylo šumu vůbec nejvíce. Nejprve jsem do korpusu zadala dotaz [lemma=".+ón" | lemma=".+ona"]. Existuje ovšem mnoho slov, která obsahují sufix *-sión* nebo *-ción* a také mnoho slov, která končí na *-ión* (např. *región*), která jsou mnohem frekventovanější než slova s augmentativním sufixem *-ón/-ona*, kvůli čemuž jsem v prvním

tisíci lemmat nenalezla žádné augmentativum. Dotaz jsem se tedy rozhodla blíže specifikovat tak, aby korpus nezobrazil uvedené šumy, a do dotazu jsem zadala, aby korpus nevyhledával slova končící na *-ión*. Nutno přiznat, že tento dotaz není ideální, protože i některá augmentativa mohou končit na *-ión*. RAE a ASALE (2010a) se zmiňují hned o dvou augmentativech, která mají přesně toto zakončení – *notición* a *memorión* –, ale obě tato slova jsou uvedena ve slovníku, protože jsou lexikalizovaná, a tak se jim v rámci své práce nebudu věnovat. Předpokládám, že neexistuje mnoho augmentativ, která by končila na *-ión*, a pokud další taková augmentativa existují, pravděpodobně nebudou příliš frekventovaná. S tímto předpokladem jsem se tedy rozhodla hledat augmentativa v rámci blíže specifikovaného dotazu [lemma=".+ón" & lemma!=".+ión" | lemma=".+ona"]. Korpus vyhledal 3 253 278 výskytů. Přestože jsem dotaz takto blíže specifikovala a prošla jsem tisíc lemmat, nelexikalizovaných augmentativ jsem nenalezla mnoho.

Před zobrazením tabulky nejčastějších lemmat obsahujících sufix *-ón/-ona* je ještě třeba popsat jeden problém, a to otázku lexikalizovaných augmentativ. Jak jsem zmínila výše, jako kritérium lexikalizace jsem si určila, že slovo je lexikalizované, pokud je v jednom ze dvou výše uvedených slovníků. U tohoto sufixu je ovšem potřeba toto kritérium poupravit, protože RAE a ASALE (2014) zařadila do *Diccionario de la lengua española* i augmentativa, která jsou dle mého názoru transparentní a nelexikalizovaná, kvůli čemuž považuji zařazení těchto augmentativ do slovníku za diskutabilní. Sama RAE s ASALE (2010a) se totiž v rámci kapitoly o *derivación apreciativa* vyjadřuje k záležitosti lexikalizovaných a nelexikalizovaných slov s hodnotícími sufixy a v této souvislosti říká, že transparentní, nelexikalizovaná slova s hodnotícími sufixy nejsou uvedena ve slovníku, protože mluvčí španělštiny díky jejich transparentnosti rozumí, co se těmito slovy říká. Ve slovníku jsem ovšem narazila na pár augmentativ, z jejichž definice vyplývá, že se jedná o čistě augmentativní význam, který je transparentní. Pokud je tedy ve slovníkové definici u augmentativa napsané, že se jedná o augmentativum, jako je tomu například u slovníkové definice slova *playón*, kde je napsáno „aum. de playa“ (RAE & ASALE, b.d.), nebo slovníková definice říká, že se jedná o něco velkého, jako je napsáno u *hombretón* „hombre grande y corpulento“ (RAE & ASALE, b.d.), dané slovo jsem do analýzy zahrнула. Stejně tak jsem do analýzy zahrнула slovo *simplón* s definicí „sencillo, ingenuo“ (RAE & ASALE, b.d.) a slovo *facilón* s definicí „excesivamente fácil o sencillo“ (RAE & ASALE, b.d.), protože tato augmentativa rovněž podle slovníkové definice považuji za nelexikalizovaná.

Do tabulky níže jsem zahrnula všechna augmentativa, která jsem našla v prvním tisíci lemmat. U některých lemmat se část výskytů týkala již lexikalizovaného významu daného augmentativa a část výskytů nelexikalizovaného významu. U těchto lemmat je uveden poměr nelexikalizovaných a lexikalizovaných významů. V této souvislosti bych chtěla zmínit, že mezi těmito lemmaty bylo i slovo *cabezona*, u kterého ovšem naprostá většina výskytů byla s již lexikalizovaným významem, a tak jsem toto lemma do analýzy nezahrnula, protože bych neměla dost výskytů, které bych mohla zkoumat.

Dále bych ještě chtěla upozornit, že lemma *patadón* bylo v seznamu lemmat zobrazeném v korpusu na vyšší příčce s vyšší absolutní frekvencí, ale po zobrazení tohoto lemmatu v pozitivním filtru jsem zjistila, že 53 % výskytů tvoří vlastní jméno fotbalového klubu (Patadón al Esternon CF), a navíc toto vlastní jméno pochází pouze z jednoho webu. Tyto výskyty jsem samozřejmě do analýzy nezahrnula. V tabulce je tedy *patadón* uvedeno s nižší absolutní frekvencí než v korpusu.

Výsledná tabulka lemmat s augmentativním sufixem *-ón/-ona* vypadá takto:

	Lemma	Absolutní frekvence	Poměr nelex. : lex. (v %)
1	<i>simplón, simplona</i>	626	-
2	<i>guapetón, guapetona</i>	553	100 : 0
3	<i>facilón, facilona</i>	453	-
4	<i>derechona</i>	336	-
5	<i>playón</i>	161	100 : 0
6	<i>fiestón</i>	154	-
7	<i>problemón</i>	133	-
8	<i>tontorrón</i>	120	-
9	<i>barrigón</i>	115	37 : 63
10	<i>gigantón</i>	114	100 : 0
11	<i>sorpresón</i>	89	-
12	<i>bellezón</i>	89	-
13	<i>cartelón</i>	86	-
14	<i>ricachón</i>	85	-
15	<i>hombretón</i>	75	-
16	<i>palizón</i>	75	-
17	<i>patadón</i>	74	-

18	<i>pollón</i>	73	-
----	---------------	----	---

Tabulka 1 - Absolutní frekvence augmentativ se sufixem *-ón/-ona*

Mezi lemmaty se sufixem *-ón/-ona* jsou čtyři lemmata, která mají i již lexikalizované významy. Je zajímavé, že u tří z těchto lemmat se všechny výskyty týkají toho nelexikalizovaného významu a daná slova ve svém lexikalizovaném významu nebyla užita ani jednou. To je pravděpodobně dáno tím, že lexikalizované významy daných slov označují něco velmi specifického, jako je tomu např. u *gigantón*, které má lexikalizované významy „cada una de las figuras gigantescas que suelen llevarse en algunas procesiones“ a „planta compuesta, especie de dalia, de flores moradas“ (RAE & ASALE, b.d.), se kterými se v reálném životě nesetkáváme tak často, respektive se s nimi setkáváme jen ve velmi specifických situacích nebo při velmi specifických událostech.

Analýza významů a roztřídění do skupin u sufixu *-ón/-ona* je zobrazeno v tabulce 2.

Lemma	Jen velikost (v %)	Stálá aktualizace (v %)	Další aktualizace (v %)
<i>simplón, simplona</i>	0	46,7	53,3
<i>guapetón, guapetona</i>	0	73,3	26,7
<i>facilón, facilona</i>	0	80	20
<i>derechona</i>	0	100	0
<i>playón</i>	100	0	0
<i>fiestón</i>	0	90	10
<i>problemón</i>	0	96,7	3,3
<i>tontorrón</i>	0	30	70
<i>barrigón</i>	50	30	20
<i>gigantón</i>	100	0	0
<i>sorpresón</i>	0	80	20
<i>bellezón</i>	0	80	20
<i>cartelón</i>	93,3	0	6,7
<i>ricachón</i>	0	100	0
<i>hombretón</i>	33,3	0	66,7
<i>palizón</i>	0	20	80
<i>patadón</i>	0	96,7	3,3
<i>pollón</i>	0	100	0

Tabulka 2 - Významy augmentativ se sufixem *-ón/-ona*

U sufixu *-ón/-ona* pouhých pět lemmat vyjadřuje jen velikost. Jedná se o augmentativa *playón*, *barrigón*, *gigantón*, *cartelón* a *hombretón*. Níže jsou uvedeny příklady užití těchto augmentativ vyjadřujících pouze velikost.

- (1) *La docente Tena González fue víctima del robo de su automóvil, ocurrido ayer en el **playón** de la UNCo en Neuquén.*
- (2) *Es una mamá muy delgada, pero con un **barrigón** enoorme que alberga a su cuarto hijo.*
- (3) *Y le sorprendió lo absolutamente **gigantón** que estás. Dijo que parecías más pequeño en las fotos.*
- (4) *Ese carácter coyuntural hace necesario informar (mediante **cartelón** y baliza) a los maquinistas de que existe un nuevo límite de velocidad a 30 kilómetros por hora, completada por otra baliza anterior que limita la zona a 60 km / h.*
- (5) *Había perdido peso y ya no era ese **hombretón** de más de cien kilos.*

U augmentativ *playón* a *gigantón* je vyjádření velikosti ve 100 % zkoumaných výskytů. U *playón* augmentativní sufix vyjadřuje velikost nějaké plochy, nějakého volného prostranství, jak je vidět v příkladu (1). Případ augmentativa *gigantón* je specifický, protože vyjádření velikosti zde není dáno jen augmentativním sufixem, nýbrž tím, že samotná lexikální báze *gigante* označuje něco velkého, respektive obrovského. V tomto případě by tedy bylo možné říct, že augmentativní sufix *-ón/-ona* je zde případem intenzifikace, protože označuje něco opravdu/neuvěřitelně obrovského.

Co se týče dalších tří uvedených augmentativ, ta v určitých kontextech vyjadřují i jiné významy, jak je vidět na příkladech níže.

- (6) *La alimentación de comida rápida y deprisa por las prisas junto con su amor por la cerveza y su incapacidad para llevar un orden alimenticio, le han convertido en una mole musculosa con **barrigón** cervecero.*
- (7) *Quizás podríamos hablar un rato antes de que nos diera por levantarnos a ambas ya cansadas de estar sentadas, necesitaba bajar ese **barrigón**, sí, me estaba pasando con los antojos y la cara se me había redondeado un poco.*

V příkladu (6) nese augmentativum *barrigón* negativní hodnocení, konkrétně vyjadřuje opovržení, což je stálou aktualizací významu tohoto augmentativa. Co se týče příkladu (7), myslím si, že zde mluvčí pomocí augmentativa kromě velikosti možná vyjadřuje negativní hodnocení, potažmo naštvání, únavu nebo vyčerpání spojené s těhotenstvím.

U slova *cartelón* jsem kromě zmíněného vyjádření velikosti upozorovala dva případy, ve kterých mluvčí pomocí augmentativa vyjadřuje své naštvání a možná i opovržení. Jedná se o příklady (8) a (9).

- (8) *¿Qué derecho tienen a establecer un formato o a seleccionar un determinado tipo de contenidos? ¿Nos van a obligar a los demás a escribir para su esparcimiento y disfrute? No, no somos el Corte Inglés, donde un **cartelón** a la entrada indica diversas plantas, en cada una de las cuales se puede encontrar el artículo deseado.*
- (9) *Algo que vengo observando últimamente en hipercor es que para compensar la bajada de precios y siguiendo la picaresca típica española ponen demasiadas ofertas gancho, es decir, te ponen un **cartelón** enorme “3 × 2 en atún” y ves que hay un montón de latas de atún de varios tipos, pues como no cojas exactamente la que ponga en el cartel ya te la han colado.*

U obou těchto příkladů je vidět, že naštvání, popř. opovržení zde nevyjadřují pouze augmentativa a tento významový rys je zřetelný i z jiných částí uvedených úryvků. Domnívám se však, že užitím augmentativa mluvčí dodává zmíněnému významu na síle.

Co se týče slova *hombretón*, kromě velikosti může mluvčí tímto augmentativem vyjádřit pozitivní hodnocení, jak je vidět na příkladech (10) a (11).

- (10) *Esa cara que tantas y tantas personas han dibujado en su mente al leer el bestseller *Las 50 sombras de Grey*. Ahora tenemos un candidato perfecto y que muy probablemente de vida a este **hombretón** y él es Stephen Amell, el protagonista de la serie TV Arrow.*
- (11) *Tommy la lleva al lugar donde trabaja, el Club Pole Position. Cada vez que ella se despide de él, le dice "**hombretón**" o "grandulón", coqueteando con él.*

V příkladu (10) augmentativní sufix vyjadřuje, že se jedná o velmi pohledného muže, což se také dá říci o příkladu (11), kde je explicitně řečeno, že někdo užívá oslovení *hombretón* za účelem flirtování.

Sufix *-ón/-ona* často vyjadřuje intenzifikaci, pomocí níž vyjadřuje další případné významové odstíny. To platí například u augmentativa *simplón/simplona*, kdy byť se jím dá vyjádřit jen intenzifikace, jako je tomu v příkladu (12), stálou aktualizací významu je zde intenzifikace spojená s negativním hodnocením, kdy je něco až příliš jednoduché (příklad (13)).

- (12) *El juego recuerda (guardando las distancias) a Los Sims. Empezamos con un apartamento **simplón**, que solo cuenta con una triste cama y nuestro primer inquilino.*
- (13) *Ni el otro personaje que dio una opinión de un mapuche tienen datos duros de lo que de verdad quiere un mapuche, con estadísticas y todo, por lo cual si tienes mejor información que tu comentario **simplón**, me gustaría leerla.*

V příkladu (13) mluvčí dle mého názoru navíc vyjadřuje naštvání a opovržení posluchačem.

Zajímavým augmentativem vyjadřujícím intenzifikaci je *tontorrón*, které však kromě intenzifikace spojené s negativním hodnocením (příklad (14)) může naopak vyjádřit i zeslabení (příklady (15) a (16)).

- (14) *La película logra por momentos, gracias a su adecuada ambientación, que te sientas parte de su público y ese termina siendo su mayor encanto, pero chirría que nos cuenten algo tan manido y previsible en semejante escenario y su fórmula independiente tampoco cuaja con su **tontorrón** y ultra comercial guión.*
- (15) *Para anónima: morbo no, sino sana contemplación de la belleza (a lo mejor soy un ingenuo **tontorrón** por decir esto, jeje).*
- (16) *Me funcionan también todas las teclitas de serie (hibernar, wifi, pasar señal, volumen on/off, volumen up/down, etc). Un detalle **tontorrón** que me ha encantado: le han puesto un icono en el área de notificaciones para saber cuándo tienes pulsado el Caps-Lock (parece una chorrada, pero viene de perlas cuando estás metiendo un password y no sabes “si sí o si no”).*

V příkladu (14) mluvčí pomocí augmentativa kritizuje zmíněný film. V příkladu (15) však mluvčí pomocí augmentativa připouští, že možná není v pozici, ve které by si mohl dovolit něco takového říkat, čímž se vlastně snaží zeslabit svou výpověď, aby adresát na výpověď lépe reagoval. Příklad (16) je pak příkladu (15) podobný, protože zde mluvčí užitím augmentativa dává najevo, že ví, že se jedná o hloupý detail, ale že i tak je z funkce nějakého chytrého zařízení nadšený.

Dalšími augmentativy, která vyjadřují intenzifikaci, jsou například *guapetón/guapetona*, *bellezón*, *ricachón* a *palizón*. *Guapetón/guapetona* a *bellezón* při intenzifikaci vyjadřují pozitivní hodnocení, což je dáno tím, že samotné lexikální báze těchto augmentativ bývají pozitivně hodnoceny. Kromě intenzifikace a s ní spojeného opěvování,

které demonstrují příklady (17) a (18), tato augmentativa mohou vyjadřovat i další významové rysy (příklady (19) a (20)).

- (17) *Y esto debe ser porque hacen un rock liviano sin llegar a ser mamón, porque ha sacado covers de temas lentos que son bien orejas, porque tienen un vocalista **guapetón** que no solo grita como condenado si no que también puede cantar tan bien como Tom Jones.*
- (18) *De Girls me encanta Allison Williams, es un **bellezón** de ojos azules y sonrisa espectacular que cautiva sobretodo por la elegancia que emana.*
- (19) *Hola **guapetona**! Me encantan los zapatitos de Zara!*
- (20) *A mi no me parece un **bellezón** para nada, creo que su cara es bastante común y con esto me refiero a que hay modelos para mi gusto mucho más guapas, o llamativas (obviamente la chica es guapa).*

Příklad (19) ukazuje stálou aktualizaci významu augmentativa *guapetón/guapetona*, kdy mluvčí použitím augmentativa při oslovení adresáta vyjadřuje blízký vztah k adresátovi. Příklad (20) naopak ukazuje nestandardní aktualizaci významu augmentativa *bellezón*, kde mluvčí toto augmentativum nepoužívá za účelem opěvování, nýbrž užitím augmentativa dává najevo, že určitou modelku nepovažuje za tak krásnou, a následně říká, že zná modelky, které jsou hezčí. Dá se tedy říct, že mluvčí zde užívá augmentativa za účelem vyjádření kontrastu.

Co se týče augmentativ *ricachón* a *palizón*, ta společně s intenzifikací vyjadřují naopak negativní hodnocení, jak je vidět na příkladech (21), (22) a (23).

- (21) *Algo sale terriblemente mal dejando a Toretto y compañía expuestos al corrupto **ricachón** dueño de los coches y también, no menor, a un equipo especializado de búsqueda norteamericana a cargo de Hobbs.*
- (22) *Esta vez no he ido de oyente: he presentado dos cositas y participado en una mesa redonda. Un **palizón** de trabajo.*
- (23) *No es la primera vez que me pasa pero a las 4 horas tuve crisis de sueño-cansancio-miedo y dolores por todos sitios y supongo que es algo psicológico, la cabeza sabe que le vas a dar un **palizón** al cuerpo y dice que te relajes, el no saber que te espera te hace pasar un poco de incertidumbre, ya que realmente la carrera ha comenzado hace un rato.*

Augmentativum *ricachón* jak v uvedeném příkladu, tak ve všech ostatních zkoumaných výskytech intenzifikuje slovo *ricacho*, které obsahuje pejorativní sufix *-acho*. Kvůli tomu slovo

ricachón pravděpodobně v žádném kontextu nemůže mít jiné než negativní hodnocení často spojené s opovržením. Stálou aktualizací významu augmentativa *palizón* je vyjádření, že je něco vyčerpávající a otravné, což je vidět na příkladu (22). V příkladu (23) pak toto augmentativum dle mého názoru intenzifikuje slovo *paliza* ve významu série ran něčím, byť se pravděpodobně jedná o přenesený význam.

Dalším augmentativem, které ve všech zkoumaných výskytech vyjadřuje negativní hodnocení, je *derechona*. Použitím tohoto augmentativa mluvčí vyjadřuje opovržení politickými stranami nacházejícími se na pravé straně politického spektra, což je zřetelné na příkladu (24).

(24) *Es notorio que a la **derechona**, la democracia no les hace tilín. Sería mucho más sencillito un estadito de andar por casa, con sus gobiernos civiles policiales, así como las diputaciones como máximos órganos ejecutivos de las provincias.*

5.1.2 Sufix -azo/-aza

Pro zkoumání augmentativ se sufixem -azo/-aza jsem zvolila jednoduchý dotaz [lemma=".+az[o,a]"]. Po zadání tohoto dotazu korpus vyhledal 757 326 výskytů. U tohoto sufixu byl sběr dat snazší než u dalších dvou sufixů. Šum zde tvořil převážně homonymní sufix, který nese význam „rána něčím“. Ač v korpusu význam „rána něčím“ převažuje, našla jsem poměrně velké množství augmentativ, z nichž jsem do analýzy zahrнула všechna lemmata, která měla absolutní frekvenci vyšší než 80. Seznam lemmat je vidět v tabulce níže.

	Lemma	Absolutní frekvence	Poměr nelex. : lex. (v %)
1	<i>besazo</i>	4211	-
2	<i>golazo</i>	1142	-
3	<i>partidazo</i>	520	-
4	<i>pantallazo</i>	484	57 : 43
5	<i>juegazo</i>	461	-
6	<i>temazo</i>	418	-
7	<i>lujazo</i>	378	-
8	<i>equipazo</i>	330	-
9	<i>cuerpazo</i>	314	-
10	<i>exitazo</i>	297	-
11	<i>detallazo</i>	292	-

12	<i>taconazo</i>	288	69 : 31
13	<i>buenazo</i>	243	20 : 80
14	<i>pintaza</i>	239	-
15	<i>estilazo</i>	226	-
16	<i>cabronazo</i>	209	100 : 0
17	<i>regalazo</i>	203	-
18	<i>momentazo</i>	178	-
19	<i>conciertazo</i>	168	-
20	<i>nivelazo</i>	148	-
21	<i>montonazo</i>	145	-
22	<i>ambientazo</i>	136	-
23	<i>topicazo</i>	133	-
24	<i>rollazo</i>	128	-
25	<i>trabajazo</i>	113	-
26	<i>tarifazo</i>	111	-
27	<i>tiempazo</i>	97	-
28	<i>sueldazo</i>	89	-
29	<i>cochazo</i>	86	-
30	<i>jugadorazo</i>	85	-
31	<i>artistaza</i>	82	-

Tabulka 3 - Absolutní frekvence augmentativ se sufixem *-azo/-aza*

I u tohoto sufixu se vyskytla augmentativa, která kromě svého nelexikalizovaného významu mají i lexikalizovaný význam. U lemmatu *cabronazo*, jež nese lexikalizovaný význam „velká rána“, se všechny výskyty týkaly toho nelexikalizovaného významu. Důvodem této skutečnosti může být to, že v tomto významu se *cabronazo* používá pouze v Mexiku, a především existuje mnoho dalších slov, která nesou též význam a která jsou pravděpodobně mnohem frekventovanější. Mezi analyzovanými lemmaty bylo i augmentativum *buenazo*, které se naopak v korpusu vyskytuje mnohem častěji ve svém lexikalizovaném významu. Tento význam jsem do svého výzkumu samozřejmě nezařadila.

Analýzu výskytů u sufixu *-azo/-aza* a rozřídění do skupin znázorňuje tabulka 4.

Lemma	Jen velikost (v %)	Stálá aktualizace (v %)	Další aktualizace (v %)
<i>besazo</i>	0	100	0

<i>golazo</i>	0	100	0
<i>partidazo</i>	0	100	0
<i>pantallazo</i>	0	0	100
<i>juegazo</i>	0	100	0
<i>temazo</i>	0	93,3	6,7
<i>lujazo</i>	0	80	20
<i>equipazo</i>	0	96,7	3,3
<i>cuerpazo</i>	3,33	93,33	3,33
<i>exitazo</i>	0	100	0
<i>detallazo</i>	0	66,7	33,3
<i>taconazo</i>	96,7	0	3,3
<i>buenazo</i>	0	96,7	3,3
<i>pintaza</i>	0	96,7	3,3
<i>estilazo</i>	0	80	20
<i>cabronazo</i>	0	100	0
<i>regalazo</i>	0	86,7	13,3
<i>momentazo</i>	0	76,7	23,3
<i>conciertazo</i>	0	90	10
<i>nivelazo</i>	0	43,3	56,7
<i>montonazo</i>	0	36,7	63,3
<i>ambientazo</i>	0	83,3	16,7
<i>topicazo</i>	0	26,7	73,3
<i>rollazo</i>	0	46,7	53,3
<i>trabajazo</i>	0	76,7	23,3
<i>tarifazo</i>	0	80	20
<i>tiempazo</i>	0	70	30
<i>sueldazo</i>	0	50	50
<i>cochazo</i>	0	36,7	63,3
<i>jugadorazo</i>	0	77	23
<i>artistaza</i>	0	100	0

Tabulka 4 - Významy augmentativ se sufixem *-azo/-aza*

Augmentativa, která vyjadřují pouze velikost, jsou u tohoto sufixu pouze dvě, *cuerpazo* a *taconazo*. Slovo *taconazo* vyjadřuje pouze velikost v naprosté většině případů. Konkrétně

mluvčí toto augmentativum používají, když mluví o vysokých podpatcích (příklad (25)). Naopak u slova *cuerpazo* je vyjádření pouhé velikosti (příklad (26)) velmi řídké.

(25) *Y el pantalón vaquero ancho no sé muy bien cómo combinarlo, supongo que con plataforma o **taconazo** para no parecer muy bajita, ¿no? y algo ajustado arriba.*

(26) *Además el sistema de apertura es muy cómodo y el diseño de ajusta perfectamente incluso a mi gran **cuerpazo**. ¡Estoy por estrenarla en verano aunque aún no me toque la época de lactancia!*

Augmentativum *taconazo* však v jednom výskytu (příklad (27)) kromě velikosti s sebou pravděpodobně nese i negativní hodnocení a vyjádření pocitu nepohodlnosti, případně bolesti.

(27) *Y mis maravillosísimas sandalias de tacón de infarto, preciosas pero pelín inestables por lo fino del **taconazo** ... pero claro que sean bonitas, que estilicen y que sean para salir a correr pues eso no existe jajaja*

Co se týče stálé aktualizace významu u slova *cuerpazo*, tímto augmentativem mluvčí opěvuje něčí (nejčastěji ženskou) postavu, jako je vidět na příkladu (28).

(28) *Malena, la verdad que con cada post me quedo más sorprendida contigo. No solo tienes un **cuerpazo** y guapísima, si no que además tienes un fondo que nunca me hubiera imaginado.*

Augmentativa se sufixem *-azo/-aza* sice příliš často nevyjadřují velikost, která by se dala změřit, zato hojně vyjadřují, že něco je velké svým významem. To je případ například augmentativ *golazo*, *partidazo*, *juegazo*, *temazo*, *equipazo*, *jugadorazo* a *artistaza*. Dané entity jsou pak přidáním augmentativního sufixu opěvovány mluvčím, který použitím augmentativa projevuje nadšení. Toto vyjádření demonstrují příklady (29), (30), (31), (32), (33), (34) a (35).

(29) *El malagueño, que firmó un **golazo** para sentenciar al 'Geta' a media hora del final, fue lo mejor de un Madrid que prefiere "tres pases en lugar de 30" y que continúa sin patrón de juego, sin la capacidad de transmitir a su grada, pero con la pegada que siempre definió a los merengues.*

(30) *Lo de Lebron es espectacular, porque tiraba y en caso de fallar cogía su propio rebote ante dos tíos de Boston. Increíble lo de este tío Fue un **partidazo**, digno de PO.*

(31) *Hace muchos meses que no teníamos noticias del juego de Ubisoft, lo último que sabíamos fue que se confirmaba una edición coleccionista para Europa muy*

*exclusiva, pero hoy Driver San Francisco vuelve con un novedoso trailer doblado al castellano y con una confirmación que llegara este 1 de Septiembre, por fin conseguimos jugar a este **juegazo**.*

- (32) *Quiero destacar una pista en concreto se titula “When love becomes a lie” y me parece un **temazo**, por su estructura, su poderío y su calidad.*
- (33) *El Bayern es un **equipazo**. Ganó la “Champions” con mucha diferencia y con la llegada de Guardiola será más fuerte todavía .*
- (34) *Mandó un balón al palo y asistió a sus compañeros siempre que pudo. Y eso son muchas veces si hablamos de Neymar. Estamos ante un **jugadorazo** de sólo 21 años.*
- (35) *Me gusta muchísimo, te ha quedado preciosa. Y el cierre es genial!! Eres una **artistaza**!!*

Slova *golazo*, *partidazo*, *juegazo* a *artistaza* vyjadřují opěvování a s ním spojené nadšení ve všech zkoumaných výskytech. Co se týče augmentativ *temazo*, *equipazo* a *jugadorazo*, ta byla v rámci zkoumaných výskytů užita i s jiným významem (příklady (36), (37), (38) a (39)).

- (36) *Para Cristina Gutiérrez Valencia la cosa va más allá: “Abordamos desarmados [llegamos con las manos vacías — dice Cristina inmediatamente antes — si acaso conservamos la hermenéutica de la sospecha como ruido de fondo de una lectura carente de herramientas para el análisis], por tanto, a esta obra de la cual saldremos, perdida la inocencia, siendo otros.” Que ya tiene que doler la, digamos, novela (un **temazo** este, también) para acabar siendo otro.*
- (37) *Lo valoramos positivamente, ha sido buena pretemporada. El Real Madrid tiene un **equipazo**, les hemos competido de tú a tú y esperamos ganarles la próxima vez.*
- (38) *Tampoco es un delito decirlo. lo que es la ostia es que ahora ozil parece un paquete del 15 cuando es un **jugadorazo**, a sido una cagada venderlo, sea como sea aunque tb sea verdad que el padre queria pasta, pero si el madrid no quisiera no lo vendia ya que tenia años de contrato.*
- (39) *Ojo, a mí Cristiano me encanta. Me parece un **jugadorazo**, pero también creo que las cantidades que se hablaban sobre su renovación (y que finalmente se han oficializado) son demasiado grandes.*

Myslím si, že v příkladu (36) je augmentativum užito nikoli za účelem opěvování, nýbrž za účelem vyjádření, že se jedná o docela vážné téma knihy, ve které autorka představuje své hluboké myšlenky. V příkladu (37) rovněž není augmentativum *equipazo* užito za účelem

opěvování, nýbrž za účelem ospravedlnění prohry ve fotbale. Mluvčí zde dle mého názoru užívá slovo *equipazo*, aby tím dal najevo, že Real Madrid má skvělý a velmi silný tým, který je těžké porazit, kvůli čemuž druhý tým, jehož je mluvčí pravděpodobně součástí, v utkání proti tomuto klubu prohrál. V příkladu (38) mluvčí užitím augmentativa *jugadorazo* vyjadřuje své naštvání spojené s opovržením, protože se mu nelíbí, že jistý fotbalový klub prodal tak skvělého hráče. V příkladu (39) mluvčí říká, že se až příliš mluví o prodloužení smlouvy zmíněného hráče, ale pro jistotu nejprve upozorňuje, že daného hráče má rád a že je tento hráč skvělý, protože se pravděpodobně bojí, že by ho adresát mohl nařknout z toho, že zmíněného hráče nemá rád.

Co se týče již zmíněného opěvování, to se u sufixu *-azo/-aza* objevuje často, například také u augmentativ *buenazo*, *lujazo*, *exitazo* a *estilazo*, jejichž užití je vidět na příkladech (40), (41), (42) a (43).

(40) *En la costa norte todo pescado fresco es **buenazo**, pero un plato que lleve mero, atún o robalo es extraordinario.*

(41) *De esas que se recuerdan siempre con cariño; los novios geniales, el ambiente precioso, ... ¡en fin! Todo un **lujazo**.*

(42) *Fue una de las inauguraciones más esperadas de este verano. Después del **exitazo** del 2008, se esperaba mucho y no ha decepcionado.*

(43) *Que camiseta, que **estilazo** todo acorde me encanta cariño, 25 sobre 10.*

U slov *buenazo*, *lujazo* a *exitazo* se užitím augmentativního sufixu vlastně jedná o intenzifikaci něčeho, co bývá samo o sobě pozitivně hodnoceno. U adjektiv je vyjádření intenzifikace při užití augmentativního sufixu velmi běžné, u substantiv však tak běžné není. Tím, že slova *lujo* a *éxito* bývají sama o sobě pozitivně hodnocena, se vlastně chovají podobně jako adjektiva.¹² Augmentativa *lujazo* a *estilazo* kromě zmíněné stálé aktualizace významu mohou vyjadřovat i další aktualizace (příklady (44) a (45)).

(44) *Bueno, lo dicho, es un **lujazo** contar con el mister. Somos unos privilegiados. Un fuerte abrazo a todos.*

(45) *Desde que era muy pequeñita no puedo ni ver a esta mujer. No hay nadie que se pueda tomar más en serio a sí misma que ella y creo que en esta vida no ha*

¹² O připodobňování určitých substantiv k adjektivům již byla řeč v teoretické části, konkrétně v rámci popisu přístupu k hodnotícím sufixům, který navrhuje Gràcia s Turon (2000).

demostrado nada por lo que merezca tenerse en tanta consideración, si acaso, ese estilazo acartonado a la hora de agarrarse la falda en la fiesta de los Nobel.

Domnívám se, že v příkladu (44) mluvčí užil augmentativum *lujazo*, které samo o sobě vyjadřuje opěvování nebo nadšení, za účelem vyjádření vděku a pokory. U příkladu (45) shledávám dvě možné interpretace augmentativa *estilazo*. Z příkladu jasně vyplývá, že se jedná o negativní hodnocení spojené pravděpodobně s opovržením nebo naštváním. Je ovšem otázkou, skrze jaký význam (významový rys) je toto negativní hodnocení vyjádřeno. První možností je, že *estilazo* zde znamená něco jako „příšerný styl“, z čehož by negativní hodnocení vyplývalo samo. Pak je tu však druhá možnost, kdy by slovo *estilazo* vyjadřovalo stejně, jako jsem představila výše, pozitivní hodnocení a opěvování, ale v tomto případě ironicky. Vzhledem k tomu, že augmentativum *estilazo* v 80 % zkoumaných výskytů nese pozitivní hodnocení, přikláním se spíše k druhé možnosti interpretace.

Augmentativem, které může vyjadřovat opravdu mnoho významů, je *tiempazo*. Velký počet možných významů je u tohoto slova dán tím, že samotná lexikální báze může (mimo jiné) označovat čas a počasí. Zdá se mi ovšem zajímavé, že augmentativní sufix se k tomuto slovu může připojit v obou zmíněných významech. V příkladech (46), (47), (48) a (49) toto augmentativum nese význam „čas“.

- (46) *El estadounidense Ryan Lochte gana su segunda medalla de oro, en los 200 metros medley, quebrando su propio récord del mundo con un **tiempazo** de 1 minuto, 49 segundos y 63 centésimas en la final del Mundial 2012 en piscina corta.*
- (47) *Como no era mucho el tiempo que nos separaba, ha decidido esperarme y hacer la carrera conmigo...Según dice: órdenes de equipo... Detallazo, pero no puedo permitir que arruine su carrera por mi culpa, él puede hacer un **tiempazo** y si corre conmigo, su crono será un auténtico desastre, le obligo a partir, pero como si hablase con una pared.*
- (48) *El pasado domingo en Arenales creo que descubría lo que es ser finisher de verdad. Luego hablaré de la carrera, pero vaya por delante que lo pasé muy mal ... muy muy mal. Puede ser que nunca hubiera estado tan en forma como llegué a Alicante: en peso, en forma y mentalizado, y no sé lo que se torció, pero todo salió mal. Y el encontrarme en esa situación me hizo darme cuenta que no todo es hacer un **tiempazo**, sino que lo importante es acabar, y acabar bien. Lo importante es ayudar, es saber agradecer, es compartir con el que lo necesita, es saber recibir ánimos y saber darlos.*

(49) *Otro que recomiendo muy muy mucho es el “The mystic world of Augustus Pablo”. Me llegó estos días (**tiempazo** que no invertía en un artista jamaicano) y aluciné cuando lo abrí.*

V příkladu (46) mluvčí užitím augmentativa opěvuje výkon amerického plavce, který zaplavoval skvělý čas. V příkladu (47) dle mého názoru mluvčí užívá augmentativa, aby dal najevo, že se druhého běžce opravdu snažil přesvědčit, aby na něj nečekal a dál běžel sám, protože věděl, že by tak druhý běžec mohl zaběhnout skvělý čas. Vypadá to tedy, že se mluvčí bojí, aby si někdo nemyslel, že druhého běžce prosil, ať na něj počká. Mluvčí v příkladu (48) pak užil augmentativum, aby ukázal, že byť se mu závod vůbec nepovedl, uvědomil si alespoň, že skvělý čas není to nejdůležitější, důležité jsou naopak jiné věci, které dále popisuje. Mluvčí se tak možná sám sebe snaží utěšit po nepovedeném závodu. V příkladu (49) mluvčí užívá augmentativum *tiempazo*, aby tím vyjádřil, že už je to hodně dlouho, co si naposledy koupil cédéčko.

Příklady (50) a (51) se naopak týkají augmentativa *tiempazo* ve významu „počasí“, kdy toto augmentativum může nést jak pozitivní (příklad (50)), tak negativní (příklad (51)) hodnocení.

(50) *En Río de Janeiro la cosa no podía pintar mejor. Con un **tiempazo** de verano total y la playa de Copacabana al pie de su hotel decidieron lanzarse a la arena retando a los cuerpazos que han dado fama al país.*

(51) *En fin, parece que este **tiempazo** va a seguir con nosotros unos cuantos días más, así que supongo que habrá tiempo para hojear libros de cocina y hacer algún que otro experimento.*

V příkladu (50) je pomocí augmentativa vyjádřeno opěvování a nadšení. V příkladu (51) mluvčí říká, že bude hrozné počasí, což dál (možná ironicky) komentuje tak, že alespoň bude mít čas si prolístovat kuchařky a zkusit další experiment.

Zajímavými augmentativy, u nichž je v rámci jejich stálé aktualizace dobře pozorovatelný záměr mluvčího, jsou slova *topicazo* a *rollazo*. U obou augmentativ je dle mého názoru zřetelné, že mluvčí těchto slov užívá, aby adresát na to, co mluvčí říká, lépe reagoval. To je vidět na příkladech (52) a (53).

(52) *Hay muchos grupos que denominamos indie que usan esta etiqueta por estar de moda, pero su propuesta es mainstream de cabo a rabo. Nosotros hacemos música y punto. Y aunque suene a **topicazo**, es así.*

(53) *El resto del tiempo en casa tomo té e infusiones variadas. Disculpa el **rollazo** jajajajaja*

U obou těchto příkladů mluvčí připouští, že adresátovi by se to, co říká, mohlo zdát v prvním příkladu otřelé, v druhém příkladu nudné nebo otravné, čímž se snaží si u adresáta získat sympatie a možná i soucit. Adresátovy sympatie a soucit pak zvyšují pravděpodobnost, že adresát bude na to, co mluvčí řekl, lépe reagovat. U příkladu (52) si myslím, že mluvčí se navíc použitím augmentativa snaží posluchače přesvědčit o tom, že to, co sám říká, je pravda.

Nicméně tato dvě augmentativa mohou vyjádřit také negativní hodnocení spojené s naštváním (příklad (54)) nebo pouhou intenzifikací s negativním hodnocením slova, které bývá samo o sobě negativně hodnoceno (příklad (55)).

(54) *Y una lengua es un patrimonio muy valioso. Que "todos" los catalanes hablan español es el típico **topicazo** de quien no ha visitado el Pirineu Lleidà, o las comarcas más interiores de Girona, o incluso la montaña tarraconense.*

(55) *Pues menudo **rollazo** de juego, nada mas que pulsando el boton de atacar, por lo menos en los antiguos "todos contra el barrio" habia mecanicas de juego mas variadas, como tenian los "King of dragons".*

Ojedinehlým a velmi specifickým případem je augmentativum *pantallazo*, u něž jsem nezaznamenala jednu stálou aktualizaci významu, nýbrž spíše více stálých aktualizací, nebo žádnou stálou aktualizaci. Možné aktualizace demonstrují na příkladech (56), (57) a (58).

(56) *Me parece bien que que todos usemos esta tecnología, pero vaya, que lo mínimo que podrían hacer es decir ... Más El programa me crea perfectamente el cd de arranque pero cuando inico desde este, me sale el **pantallazo** azul indicandome que puede ser debido a un problema de software. El ordenador que tengo es un ...*

(57) *Lo que se conoce como parapsicología es un campo amplísimo y con una larga historia. Aquí sólo daremos un breve **pantallazo** sobre el origen de la moderna parapsicología y su creador; el resto lo iremos desarrollando en otros artículos. El término "parapsicología" no es demasiado nuevo.*

(58) *Si bien esta posibilidad siempre estuvo presente en LinkedIn, Classmates ofrece una serie de potentes funcionalidades extra para poder sacarle el máximo provecho*

*a nuestros antiguos compañeros. LinkedIn Classmates te permite conocer de un **pantallazo**, qué ha sido de la carrera profesional de tus ex-compañeros de Universidad, qué posiciones ocupan actualmente y cuáles son sus campos de expertise.*

Než popíšu uvedené příklady s augmentativem *pantallazo*, chtěla bych zmínit, že toto slovo má také svůj lexikalizovaný význam „snímek obrazovky“, který jsem do výzkumu nezahrnula. Co se týče nelexikalizovaných významů tohoto augmentativa, často se toto slovo objevovalo v kolokaci se slovem *azul* jako *pantallazo azul* (příklad (56)), což označuje modrou obrazovku na počítači, která se objeví, když je například s počítačem něco v nepořádku, počítač vyžaduje nějaké aktualizace, je zavirovaný apod. Dále se toto slovo často objevovalo ve významu „stručné shrnutí/představení, představa“, jako je tomu v příkladu (57). U příkladu (58) se pak zdá, že toto augmentativum označuje jen prostou obrazovku nebo okno v internetovém prohlížeči. Připouštím však, že vzhledem ke kontextu, ve kterém se toto augmentativum v příkladu (58) nachází, je možné, že je tímto slovem vyjádřeno pozitivní hodnocení, tedy že je skvělé, že jen z jedné obrazovky (stránky) se toho člověk o svých bývalých spolužácích mnoho dozví. U příkladu (56) je zase možné, že augmentativum by zde vyjadřovalo i naštvání, že mluvčímu na počítači vyskočila tato nemilá modrá obrazovka, která mu neustále hlásí nějaký problém. Vzhledem k poměrně častému výskytu kolokace *pantallazo azul* se však dle mého názoru nabízí, že by se mohlo jednat o již lexikalizované augmentativum, které ovšem není uvedeno ve slovníku. Co se týče příkladu (57), zdá se mi, že by se také mohlo jednat o již lexikalizovaný, další význam, který zatím není uveden ve slovníku. Chtěla bych zde upozornit, že důvodem opakovaného výskytu kolokace *pantallazo azul* a významu „stručné shrnutí/představení, představa“ není, že by tyto výskyty pocházely ze stejných webů. Webové stránky u těchto výskytů jsem prošla a neopakují se.

Komentář augmentativa *pantallazo* ukazuje, že u konkrétních slov se sufixem *-azo* probíhají zajímavé významové změny – bylo by jistě možné zabývat se jím a dalšími augmentativy podrobněji, ale rozsah práce to neumožňuje, proto téma ponechám pro možný další výzkum v budoucnosti.

5.1.3 Sufix *-ote/-ota*

Pro analýzu augmentativ se sufixem *-ote/-ota* jsem nejprve zvolila jednoduchý dotaz [lemma=".+ot[e,a]"], v rámci něž však korpus zobrazil velké množství šumu, včetně tvarů gerundia spojeného s nepřívzvučným osobním zájmenem *te* (např. *haciéndote, dándote*). Dotaz

jsem se tedy rozhodla blíže specifikovat tak, abych se zbavila alespoň této části šumu, a zadala jsem do korpusu dotaz [lemma=".+ot[e,a]"& tag!="V.*"], který vyhledal 487 682 výskytů. I tak však korpus zobrazil poměrně velké množství šumu a velmi málo slov s augmentativním sufixem *-ote/-ota*. To je však dáno i tím, že tento augmentativní sufix je obecně méně frekventovaný než předchozí dvě přípony. Do své analýzy jsem zařadila všechna nelexikalizovaná augmentativa, která mají absolutní frekvenci vyšší než 30. V této souvislosti bych chtěla upozornit, že jsem do analýzy nezahrnula augmentativum *fuertote*, i když mělo absolutní frekvenci vyšší než 30, protože jsem si při analýze výskytů všimla, že 25 výskytů z celkového počtu 42 výskytů pocházelo z jednoho webu, a navíc bylo vždy psáno jedním konkrétním přispěvatelem. Mezi zobrazenými augmentativy bylo např. i lemma *abrasote*, což je totéž co lemma *abrazote*, ale napsané s pravopisnou chybou. Dále se mezi lemmaty také objevila tatáž slova napsaná s velkým počátečním písmenem. V obou případech jsem tyto výskyty přičetla k danému lemmatu, a zahrnula jsem je tak do analýzy. Seznam analyzovaných lemmat je vidět v tabulce 5.

	Lemma	Absolutní frekvence	Poměr nelex. : lex. (v %)
1	<i>grandote</i>	633	-
2	<i>cabezota</i>	437	23 : 77
3	<i>abrazote</i>	364	-
4	<i>malote</i>	153	-
5	<i>saludote</i>	70	-
6	<i>chavalote</i>	68	-
7	<i>bocota</i>	59	-
8	<i>muchachote</i>	47	-
9	<i>sanote</i>	40	-
10	<i>barrigota</i>	40	-
11	<i>sonrisota</i>	32	-

Tabulka 5 - Absolutní frekvence augmentativ se sufixem *-ote/-ota*

U sufixu *-ote/-ota* jsem se setkala pouze s jedním lexikalizovaným augmentativem, a to se slovem *cabezota*, které má hned dva lexikalizované významy: „tvrdohlavý“ a „mající velkou hlavu“. Tyto dva významy tvořily většinu výskytů, jak je vidět v tabulce výše, nicméně jsem v korpusu našla dostatek výskytů, které se týkaly nelexikalizovaného významu tohoto augmentativa.

Co se týče významů, které může augmentativní sufix *-ote/-ota* vyjadřovat, situace vypadá takto:

Lemma	Jen velikost (v %)	Stálá aktualizace (v %)	Další aktualizace (v %)
<i>grandote</i>	26,7	0	73,3
<i>cabezota</i>	3,3	0	96,7
<i>abrazote</i>	0	100	0
<i>malote</i>	0	96,7	3,3
<i>saludote</i>	0	100	0
<i>chavalote</i>	0	36,7	63,3
<i>bocota</i>	0	43,3	56,7
<i>muchachote</i>	10	50	40
<i>sanote</i>	0	40	60
<i>barrigota</i>	0	70	30
<i>sonrisota</i>	0	96,7	3,3

Tabulka 6 - Významy augmentativ se sufixem *-ote/-ota*

Sufix *-ote/-ota* vyjadřuje pouze velikost u tří augmentativ: *grandote*, *cabezota* a *muchachote*. Případy, ve kterých tato augmentativa vyjadřují jen velikost, jsou demonstrovány na příkladech (59), (60) a (61).

(59) *Perú convirtió 4 puntos en todo el tercer cuarto y ahí terminó de generarse la gran diferencia. Goleo repartido en el ganador, donde el **grandote** Gama fue el máximo anotador con 11.*

(60) *La idea de Murasaki Baby surgió en un viaje de negocios que tuve tiempo ha; iba montado en un tren y vi a una niña con un un globo con forma de **cabezota** en las manos.*

(61) *Han pasado 26 años y sigo confiando en el trajo al mundo a mi segundo hijo, un **muchachote** de 3,910 gr.*

Tato augmentativa ovšem vyjadřují i jiné významové rysy. Augmentativum *grandote* může vyjádřit i blízký vztah nebo vřelost, jako je tomu v příkladu (62), nebo třeba také náklonnost, konkrétně mateřskou lásku, která je dle mého názoru pozorovatelná u příkladu (63). Zde pak augmentativum také vyjadřuje blízký vztah, jen specifičtější, v podobě mateřské lásky.

(62) *Buena entrada n.n Un saludo **grandote**!!*

(63) *Tienes toda la razón cuando dices que hay que obligarse a retratar a nuestros pequeños, ya que estos momentos pasan mucho más rápido de lo que pensamos y antes de que nos demos cuenta se han convertido en unos “grandotes”. Un abrazo! Paula Franco - Muchas gracias a tod@s!! Está **grandote**, guapo y se deja fotografiar muy bien, así que lo tengo fácil.*

Blízký vztah vyjadřuje i augmentativum *cabezota*, jako je vidět na příkladu (64), kde se pro změnu jedná o vyjádření „mateřské lásky“ ke zvířeti.

(64) *Cuando mi mamá sale para su trabajo a las 7 de la mañana ya está esperando su desayuno en la puerta del edificio; después regresa cuando empieza a oscurecer y empieza a maullar hasta que alguien se asoma al balcón y lo ve. Al principio era un poco arisco pero ya conoce a mis humanos y le encanta que mi mamá le rasque la **cabezota**.*

Toto slovo však také může vyjadřovat negativní hodnocení, které by dle mého názoru mohlo být vyjádřeno v příkladech (65) a (66).

(65) *La niña miró en torno suyo, buscando la procedencia de aquella voz, y descubrió una rana que asomaba su gruesa y fea **cabezota** por la superficie del agua.*

(66) *Entré por la puerta de Las Tres Escobas y miré por todo el lugar a ver si la veía, pero debido a que no llegué a localizar su anaranjada **cabezota**, me senté en la primera mesa libre que había a mi alcance.*

Co se týče těchto dvou příkladů, myslím si, že je poměrně těžké určit, co zde augmentativum vyjadřuje. U příkladu (65) je možné, že augmentativum dále intenzifikuje negativní hodnocení plynoucí z adjektiv *gruesa* a *fea*. Domnívám se však, že augmentativum by zde naopak mohlo zeslabovat negativní hodnocení zmíněných adjektiv. Podobná situace je i u příkladu (66), kde buď mluvčí negativně hodnotí něčí hlavu a vyjadřuje tím až znechucení, protože se mu například nelíbí naoranžovělé vlasy, nebo zde může vyjadřovat blízký vztah podobně jako u příkladu (64). Jak je vidět, u tohoto augmentativa je analýza významu poměrně složitá, protože jako pozorovatel nemám k dispozici celý situační kontext. Proto také v tabulce výše u lemmatu *cabezota* není uvedeno, kolik procent zkoumaných výskytů se týká stálé aktualizace významu. Žádnou stálou aktualizaci významu jsem totiž u tohoto augmentativa vzhledem k obtížnosti analyzování nezaznamenala.

Co se týče dalších významů již zmíněného augmentativa *muchachote*, stálou aktualizací významu tohoto slova je označení nějakého chlapce podobným slovem, jako je v češtině *mladík* (příklad (67)).

(67) *Mientras, para ir matando el tiempo y, de paso, poder ser algo más que el vegetal que aparenta, este **muchachote** se dedica a trabajar en el SUR, donde comenzó su carrera periodística hace unos tres años.*

Označení podobné českému *mladík* se vlastně blíží vyjádření velikosti, zde však dle mého názoru nejde o velikost jako o něco fyzického, nýbrž jde o věk. Je možné, že v tomto případě pak augmentativum vyjadřuje i další významové rysy, já jsem však žádné další rysy neidentifikovala. Nicméně jsem v rámci dalších aktualizací zjistila, že toto augmentativum může být také použito při oslovení za účelem vyjádření blízkého vztahu, jako je tomu v příkladu (68).

(68) *A mi Victoria Eugenia y a los niños les gusta mucho como escribe ese muchachote ... también las chaquetas de sportmam que luce en ese engendro que son las televisiones ... ¡Enhorabuena, **muchachote**!*

Dalším augmentativem, které může být použito při oslovení, je *chavalote*, jako je vidět na příkladech (69) a (70).

(69) *Bueno nada más **chavalote**, enhorabuena y que sigas haciendo reviews de este tipo por mucho tiempo.*

(70) *Tú sabrás, **chavalote**, pero esa afirmación tuya que entrecomillo es falsa.*

Pozitivní hodnocení, popř. vyjádření blízkého vztahu, jako je tomu v příkladu (69), je stálou aktualizací významu tohoto augmentativa. V příkladu (70) je pak augmentativum užito jako rádobý blízký vztah, jedná se tedy spíše o ironii. Navíc se domnívám, že mluvčí se ironickým užitím tohoto augmentativa staví nad adresáta, kterého se takto snaží ponížit. Adresát totiž podle mluvčího řekl něco, co není pravda, a mluvčího to pravděpodobně naštválo.

Vrátím-li se k vyjádření blízkého vztahu nebo vřelosti, tyto významy vyjadřují také augmentativa *abrazote* a *saludote*, a to ve 100 % zkoumaných případech. Tato augmentativa se stejně jako jejich lexikální báze užívají při loučení s někým, což demonstrují příklady (71) a (72).

(71) *Te felicito por lo días que llevas de dieta, realmente cada día cuenta, espero que logres pronto tus objetivos. Un **abrazote**!*

(72) *En fin, de cualquier manera, la receta tiene muy buena pinta. Un **saludote**, guapa!*

Velmi zajímavá jsou dle mého názoru užití augmentativ *bocota* a *sanote*. Augmentativum *bocota* může být použito jak s pozitivním (příklad (73)), tak negativním hodnocením (příklady (74) a (75)).

(73) *Fanny le levanta la carita a Nico, le hace una seña con el dedo índice sobre sus labios, indicándole que se quede callado, y él obedece, pero los mira con sus ojos celeste-claro, grandes y bordeados de pestañas negras, esa chispa de sonrisa que jamás se apaga y la **bocota** gorda, medio entreabierta por la sorpresa.*

(74) *Si no hubiera abierto la **bocota** seguía con el poder de decidir quen se iba.*

(75) *¿A qué sabrá la combinación? Ya me dejaste con el antojo y no debo. Es una tortura para mí pasar a visitar a mi gente, con tanta cosa rica y yo tratando de cerrar la **bocota** que tengo.*

V příkladu (73) je dle mého názoru vyjádřen blízký vztah spolu s rozplýváním se nad roztomilým chlapečkem. Oproti tomu u příkladu (74) je zřetelné negativní hodnocení spojené s tím, že mluvčí řekl něco, co říkat neměl, a měl raději mlčet. Toto užití je stálou aktualizací významu slova *bocota* a tvoří 43,3 % zkoumaných výskytů. Jednou z dalších aktualizací významu, která je znázorněna na příkladu (75), je opět negativní hodnocení, kde mluvčí je naštvaný jak na adresáta, který mu pravděpodobně říkal o nějakém výborném jídle, tak možná zároveň sám na sebe, protože by nejradši snědl vše, na co přijde.

Co se týče významů augmentativa *sanote*, toto augmentativum vyjadřuje intenzifikaci a s ní spojené pozitivní hodnocení, protože samotná lexikální báze bývá hodnocena pozitivně. Někdy je skrze intenzifikaci vyjadřováno opěvování, což demonstruje příklad (76). Toto slovo ovšem také může být použito v řeči orientované na dítě (příklad (77)), což je docela překvapivé vzhledem k tomu, že řeč orientovaná na dítě jinak bývá spojována s deminutivy.

(76) *Ahora esta muy **sanote** y es precioso la gente me dice que lo presente algun concurso de belleza pero yo no tengo tiempo.*

(77) *Creo que me siento como cuando mi hijo no quiere las frutas y le digo ... “Venga ... que es para que te hagas más fuertote y estés **sanote**”*

Oba příklady vlastně zároveň s již řečeným vyjadřují i blízký vztah. V prvním příkladu totiž mluvčí pravděpodobně vyjadřuje, že je na dotyčného pyšný, a v druhém případě se

jedná o frázi, kterou často říkají maminky svým dětem, když se je snaží nějakým způsobem přemluvit, aby jedly. Maminky říkají svým dětem podobné věci pravděpodobně ve všech jazycích s tím rozdílem, že v každém jazyce k tomu využívají jiných jazykových strategií a prostředků. V případě španělštiny využívají augmentativa.

5.1.4 Shrnutí zkoumání augmentativ na korpusu Araneum

U každého zkoumaného sufixu jsem nejprve představila tabulku s frekvenčním seznamem lemmat, kde jsem v případě, že daná slova mají i svůj již lexikalizovaný význam, uvedla poměr užití nelexikalizovaného a lexikalizovaného významu, a následně jsem uvedla tabulku týkající se významů daných augmentativ, které jsem pak demonstrovala na několika příkladech.

Co se týče poměru nelexikalizovaného a lexikalizovaného významu augmentativ, překvapilo mě, že u několika lemmat se všechny výskyty týkaly významu nelexikalizovaného a u jiných augmentativ naopak převažovaly výskyty s již lexikalizovaným významem daného slova. V případech, kdy se lexikalizovaný význam augmentativa objevil jen párkrát nebo vůbec, tento význam označuje entitu, se kterou se v každodenním životě běžně nesetkáváme, respektive se s ní setkáváme jen ve specifických situacích a při specifických událostech, jako je tomu například u výše popsaného slova *gigantón*. Pokud je naopak lexikalizovaný význam frekventovanější než ten nelexikalizovaný, jedná se o označovanou entitu, se kterou se v životě setkáváme často. Takový je případ například augmentativa *cabezota*.

Co se týče významů, které augmentativa mohou vyjadřovat, z tabulek vyplývá, že byť se tyto sufixy nazývají augmentativními, což znamená, že vyjadřují větší velikost, jen velikost vyjadřuje pouze šestina zkoumaných augmentativ. Pokud jde o další významové rysy, velmi častou aktualizací významu je (především u sufixů *-ón/-ona* a *-azo/-aza*) intenzifikace, která bývá hojně spojována buď s negativním, nebo pozitivním hodnocením. V některých případech hraje roli, zda samotná lexikální báze je nějak hodnocena, pak je užitím augmentativa intenzifikováno již předtím přítomné hodnocení. V jiných případech však totéž augmentativum může v závislosti na kontextu vyjadřovat jak pozitivní, tak negativní hodnocení. S pozitivním hodnocením a intenzifikací bývá spojováno opěvování a projev nadšení, jež jsou přítomné i u případů, kdy augmentativní sufix *-azo/-aza* vyjadřuje, že je něco velké svým významem. S intenzifikací a negativním hodnocením je pak často vyjádřeno opovržení nebo naštvání. U určitých užití augmentativ je zřetelný záměr mluvčího, který, jak popisují Dressler a Merlini Barbaresi (1994), často spočívá ve snaze ovlivnit reakci adresáta.

5.2 Zkoumání augmentativ na korpusu InterCorp

Nyní se na paralelním korpusu InterCorp zaměřím na to, jakým způsobem jsou augmentativa překládána do češtiny. Pro tuto analýzu jsem zvolila španělský korpus InterCorp verze 15 (Čermák, Vavřín & Zasina, 2022), ke kterému jsem zarovnála příslušný český korpus. Co se týče vyhledávání augmentativních sufixů, ideální by bylo hledat pouze v originálních španělských textech. Při zúžení výběru na originální španělské texty však korpus našel poměrně málo výskytů augmentativ, a tak jsem se rozhodla zkoumat překlady augmentativ i v textech, které nejsou přímo přeložené ze španělštiny. Výběr jsem tedy nijak nezúžila.

Po zobrazení dotazu bylo i na tomto korpusu třeba data protřídit a zbavit se šumu. Při třídění dat jsem postupovala stejně jako při sběru dat na korpusu Araneum. Prvním krokem tedy bylo zbavit se všech slov, která neobsahují augmentativní sufix, a druhým krokem bylo vyřadit z frekvenčního seznamu lemmat ta augmentativa, která jsou již lexikalizovaná. Kritéria lexikalizace jsem zvolila stejná jako u korpusu Araneum.

Co se týče znázornění dat, u každého sufixu uvedu jednu tabulku. V této tabulce tentokrát nebudou figurovat žádné kvantitativní údaje, protože mým záměrem při této korpusové analýze není zkoumat frekvenci daných augmentativních sufixů, nýbrž zjistit, jak bývají slova s augmentativními sufixy překládána do češtiny. Pokud jde o různé vyjadřované významy, nebudu v tabulce uvádět, jaké významy může dané augmentativum mít, protože to, o jaké významy se jedná, bude zřejmé z překladu. Tabulku však budu strukturovat tak, aby bylo vidět, jakými způsoby nebo pomocí čeho jsou augmentativa překládána.

Na základě předběžné analýzy jsem si vytvořila jednoduchou typologii českých protějšků. Ta je tvořena třemi základními typy. První typ zahrnuje protějšky, které mají podobu adjektiva nebo spojení adjektiva a substantiva (v tabulce jako „adjektivní protějšek“). Druhou skupinu tvoří protějšky v podobě substantiva (v tabulce jako „substantivní protějšek“). Třetí skupinou pak budou protějšky, které nespádají ani do jedné z předchozích svou skupin (v tabulce jako „jiné“).

Co se týče počtu analyzovaných výskytů, u každého augmentativa jsem zkoumala 10 výskytů, jejichž protějšky jsou uvedeny v tabulkách.

Vzhledem k tomu, že typologie českých protějšků je u tří zkoumaných augmentativ velmi podobná, způsoby překladu nebudu popisovat u každého sufixu zvlášť, nýbrž je okomentuji až po uvedení poslední tabulky. Každému sufixu však věnuji jednu podkapitolu, ve

kteří kromě uvedené tabulky představím i vyhledávací dotaz, popř. okomentuji záležitosti spojené se sběrem dat.

5.2.1 Sufix *-ón/-ona*

Při hledání augmentativ se sufixem *-ón/-ona* jsem i na tomto korpusu shledala velké množství šumu, proto jsem následně použila stejný upřesňující dotaz jako u předchozího korpusu, tedy dotaz [lemma=".+ón" & lemma!=".+ión" | lemma=".+ona"]. Po zadání dotazu korpus zobrazil 334 198 výskytů. I v tomto korpusu jsem se setkala s augmentativy, která jsou již uvedená ve slovníku, ale z jejichž slovníkové definice vyplývá, že se jedná o augmentativa nelexikalizovaná (viz k tomu můj komentář výše na s. 30). Do analýzy jsem tak zahrнула, stejně jako u předchozí analýzy, slova, která ve své slovníkové definici měla uvedeno, že se jedná o něco velkého nebo že se jedná o augmentativum. Mimo to jsem však na korpusu InterCorp narazila také na adjektiva s augmentativním sufixem, která ve slovníkové definici měla uvedeno „velmi *adjektivum*“, jako tomu je například u slova *pobretón*, v jehož slovníkové definici je uvedeno „muy pobre“ (RAE & ASALE, b.d.). Tato slova jsem rovněž zařadila do analýzy.

České protějšky augmentativ se sufixem *-ón/-ona* jsou uvedeny v tabulce 7.

Španělské augmentativum	Adjektivní protějšek	Substantivní protějšek	Jiné
<i>ricachón</i>	bohatý člověk	pracháč boháč zazobanec nabob	-
<i>cabezón</i>	velká hlava hlavatý kulatá hlava tlustá hlava	palice	-
<i>hombretón</i>	obrovský chlap urostlý muž velký člověk mocný chlap	mužský chlap hromotluk silák	chlap jako hora
<i>simplón/simplona</i>	hloupý obyčejný trouba jednodušší	prostřáček ťulpas	vypadat obyčejně tuctového vzhledu

	natvrdlý obyčejný přitroublý prostinký prostoduchý prostomyslný		
<i>barrigón</i>	velké břicho obrovské břicho nateklé břicho	pupek	pěkně vypasené břicho
<i>gigantón</i>	obrovitý mohutný muž tlustý mládenec	obr golem klacek	chlap jako hora
<i>guapetón</i>	hezký	fešák hezoun krasavec	vypadat hezky tobě to sluší
<i>tontorrón</i>	pošetilý hloupoučký hloupý	nešika prost'áček hlupák hlupáček	-
<i>pobretón</i>	ubohý chudičkový bědný	chudák nuzák ubožák trhan otrhanec	-
<i>negrón</i>	velký černocho velký negr	černocho negr černouš	-
<i>culón</i>	pořádný zadek	-	pořádně velká prdel
<i>patadón</i>	prudký kopanec řádný kopanec mocné kopnutí vzteklé kopnutí	kopanec kopnutí	-
<i>fiestón</i>	perfektní pařba	party	-

	velký mejdan velký večírek		
<i>inocentón</i>	naivní kretén	prost'áček svatoušek	-

Tabulka 7 - České protějšky augmentativ se sufixem *-ón/-ona*

5.2.2 Sufix *-azo/-aza*

Pro hledání sufixu *-azo/-aza* jsem stejně jako u korpusu Araneum zvolila dotaz [lemma=".+az[o,a]"], který vyhledal 104 758 výskytů. Po protřídění dat a vyřazení šumu jsem analyzovala augmentativa, která jsou uvedena v tabulce níže.

Španělské augmentativum	Adjektivní protějšek	Substantivní protějšek	Jiné
<i>cabronazo</i>	hrozný hajzl	lotr darebák hajzl vůl srágora parchant	jako nadřizený to byl velký pes
<i>perrazo</i>	ohromný hafan obrovský pes velký pes ohromný pes obrovitý pes skvělý pes	psisko hafan	-
<i>cuerpazo</i>	úžasnej kusanec skvělé tělo krásné tělo výstavní tělíčko pěkné tělo pěkná kočka svůdné tělo	tělo	-
<i>buenazo</i>	takový fešák náramný	-	opravdu dobrý hrozně krásný

	znamení		
<i>taconazo</i>	vysoké podpatky	-	-
<i>cochazo</i>	obrovský vůz nechutný bourák velký vůz nádherné auto velké fáro	bourák fáro klenot kára	-
<i>mariconazo</i>	takový srab	buzna vůl buzík blbec homouš	-
<i>hombronazo</i>	velký chlap velký, silný muž vysoký chlap statný muž	muž chlapík hromotluk mužský	chlap jako hora
<i>negrazo</i>	černý obr	negr černocho	-
<i>exitazo</i>	ohromný úspěch	úspěch bomba	-
<i>golazo</i>	pěkný gól nádherný gól super gól	gól	-

Tabulka 8 - České protějšky augmentativ se sufixem *-azo/-aza*

5.2.3 Sufix *-ote/-ota*

U sufixu *-ote/-ota* jsem zvolila dotaz [lemma=".+ot[e,a] " & tag!="V.* "], do kterého jsem i na tomto korpusu zahrнула omezení zabráňující tomu, aby korpus vyhledával výskyty tvaru gerundia s nepřizvučným osobním zájmenem *te*, jako například *dándote*. Po zadání tohoto dotazu korpus vyhledal 67 293 výskytů. Jelikož na korpusu InterCorp není mnoho slov s augmentativním sufixem *-ote/-ota*, v tabulce níže jsou uvedena pouze čtyři augmentativa.

Španělské augmentativum	Adjektivní protějšek	Substantivní protějšek	Jiné
<i>grandote</i>	obrovitý sádelnatý vytáhlý tak vysoký veliký velikánský velký tlustý hrubý obr	chlapák halama	-
<i>cabezota</i>	velká hlava veliká hlava taková palice velikánská hlava obrovská hlava	hlava kotrba palice	velká jako hlava vola
<i>muchachote</i>	hezký velký chlapec statný mladý muž velký kluk	chlapec chlapík uličnick výrostek chlapák	mužský jako valibuk hoch jako hora
<i>narizota</i>	velký nos obrovský nos	frňák rypák	nos jako okurka ten svůj hrozný šnojs

Tabulka 9 - České protějšky augmentativ se sufixem *-ote/-ota*

5.2.4 České protějšky španělských augmentativ

Jak již bylo řečeno, český protějšek španělských augmentativ lze chápat jako parafrázi jejich významu. Vyjdeme-li z tohoto předpokladu, tabulky 7, 8 a 9 jen potvrzují závěry z analýzy na korpusu Araneum, totiž skutečnost, že zkoumané sufixy nabývají v různých kontextech různých významů věcných i pragmatických – české protějšky tyto významové odstíny odrážejí.

Obecně vzato se české protějšky španělských augmentativ liší v závislosti na tom, zda daná augmentativa vyjadřují pouze velikost, nebo i hodnocení. Pokud španělské augmentativum vyjadřuje pouze velikost, českým protějškem je adjektivum vyjadřující

velikost. Je-li španělským augmentativem adjektivum, jako český protějšek se objevuje pouze adjektivum, jako je tomu například u augmentativa *grandote*, které může být přeloženo například jako *velký*, *veliký*, *velikánský*, *obrovitý* nebo *vytáhlý* (jak uvádí Rusínová (2017), v české lingvistické tradici se u adjektiv nemluví o augmentaci; formální prostředky sloužící k vyjadřování větší míry/intenzity vlastnosti se považují za jeden z druhů modifikace významu adjektiva – v tomto případě je to slovo *velikánský*). Je-li pak španělským augmentativem substantivum, augmentativum je překládáno pomocí nějakého adjektiva vyjadřujícího velikost a substantiva, které označuje danou entitu. Tak je tomu například u augmentativa *hombrazo*, které může být přeloženo jako *velký chlap*, *vysoký chlap*, *statný muž* nebo i pomocí dvou adjektiv jako *velký*, *silný muž*. Podobná překladová řešení jsou vidět například i u augmentativ *gigantón*, *barrigón*, *perrazo*, *taconazo* nebo *narizota*.

Pokud španělské augmentativum vyjadřuje i hodnocení, typologie českých protějšků je pestřejší. První možností je, že v češtině existuje nějaké slovo, které ve většině případů není augmentativem, ale samo o sobě nese nějaké hodnocení. Tato slova jsou užita například jako ekvivalenty slova *ricachón*, které je možné přeložit jako *boháč*, *pracháč*, *zazobanec* nebo *nabob*, dále při překladu slova *hombretón*, jež se dá přeložit jako *mužský*, *silák* nebo *hromotluk*, nebo při překladu slova *cochazo*, které se překládá jako *bourák*, *fáro* nebo *kára*. Další příklady jsou vidět například u augmentativ *mariconazo* (přeloženo jako *buzna*, *buzík*, *homouš*), *narizota* (přeloženo jako *frňák*, *rypák*), *perrazo* (přeloženo jako *psisko*, *hafan*), *cabronazo* (přeloženo jako *lotr*, *darebák*, *hajzl*, *parchant*) nebo u *negrón* (přeloženo jako *negr*, *černouš*). Je zřejmé, že některé z těchto protějšků jsou z hlediska pragmatického a stylistického velmi příznakové, což jen dokládá důležitost pragmatické složky významu.

Některá ze zmíněných substantiv obsahují český augmentativní sufix *-ák*, (*frňák*, *darebák*), *-isko* (*psisko*), *-an* (*hafan*) nebo *-ouš* (*černouš*, *homouš*). Tyto přípony však nejsou využívány příliš často a mezi substantivy převažují slova, která sama o sobě nesou nějaké hodnocení.

Dalším typem protějšku je kombinace neutrálního substantiva, jež označuje danou entitu, a adjektiva, jež nese nějaké hodnocení. Tento typ je vidět například u augmentativa *cochazo*, které lze přeložit jako *nádherné auto*, u *cuerpazo*, které se dá přeložit jako *skvělé tělo*, *krásné tělo* nebo *svůdné tělo*, nebo u *golazo*, které se překládá jako *pěkný gól*, *nádherný gól* nebo *super gól*. Někdy je však v syntagmatu expresivní jak adjektivum, tak substantivum, jako

například u *inocentón* (přeloženo jako *naivní kretén*), u *fiestón* (přeloženo jako *perfektní pařba*), u *cabronazo* (přeloženo jako *hrozný hajzl*) nebo u *cochazo* (přeloženo jako *nechutný bourák*).

U adjektivních augmentativ je pak českým protějškem adjektivum s odpovídajícím významem, jako je tomu u *buenazo*, které je možné přeložit jako *náramný* nebo *znamenitý*, u *pobretón*, které se překládá jako *ubohý*, *chudičkový*, *bědný*, nebo u *simplón/simplona*, které je překládáno jako *jednodušší*, *natvrdlý*, *přitroublý* nebo *prostomyslný*.

Španělská augmentativa však mohou mít i protějšky jiného druhu – ty jsem zařadila do skupiny „jiné“. V češtině je možné význam španělského augmentativa vyjádřit také přirovnáním, jako je vidět u slov *hombretón*, *gigantón* a *hombronazo*, které byly přeloženy pomocí hojně užívaného přirovnání *chlap jako hora*. Další přirovnání byla použita u slov *narizota* (*nos jako okurka*), *muchachote* (*mužský jako valibuk*) nebo *cabezota* (*velká jako hlava vola*). V jiných případech bylo českým protějškem augmentativa substantivum, adjektivum, ale také adverbium, které vyjádřenému významu dodává na síle. Toto překladatelské řešení je vidět například u augmentativ *barrigón* (přeloženo jako *pěkně vypasené břicho*), *culón* (přeloženo jako *pořádně velká prdel*) nebo u *buenazo* (přeloženo jako *opravdu dobrý* nebo *hrozně krásný*).

Shrneme-li to, českými protějšky španělských augmentativ jsou nejčastěji spojení substantiva a adjektiva vyjadřující velkou míru vlastnosti/hodnocení nebo substantivum vyjadřující jednoslovně daný význam, méně často se objevují řešení jiná, např. přirovnání. Význam velká míra vlastnosti/hodnocení je tak vyjádřen nejčastěji lexikálně, méně často morfologicky (augmentativním či jiným sufixem u substantiv, intenzifikačním sufixem u adjektiv, přičemž českých augmentativních sufixů je v představeném materiálu málo). Hodnotící význam, spjatý se stylistickou či pragmatickou příznakovostí, je v češtině vyjadřován velmi různorodými prostředky.

Na závěr nutno konstatovat, že příkladů, které nás zajímají, nebylo v paralelním korpusu mnoho, proto je tento výzkum třeba považovat jen za jakousi sondu – k získání přesnější představy o typologii českých protějšků by byl třeba rozsáhlejší korpus.

6 Závěr

Tato práce byla věnována augmentativům, tedy tématu, které je ve španělské slovo tvorbě tradiční, byť je mu věnována menší pozornost než deminutivům. Téma jsem ale nechtěla zpracovávat jako celek, tj. nechtěla jsem podat podrobný popis formálních charakteristik augmentativ, spíše jsem se chtěla zaměřit na jejich sémantickou analýzu. Konkrétně bylo cílem práce ukázat, že augmentativa kromě velikosti a s ní spojeným negativním hodnocením mohou vyjadřovat i mnoho dalších významových rysů. Důležitým faktorem pro analýzu byl předpoklad, že zásadní roli při interpretaci významu konkrétního užití augmentativa bude kontext, proto bylo nutné získat dostatek jazykového materiálu zahrnujícího i široký kontext užitého augmentativa. K dosažení cíle jsem proto využila dvou jazykových korpusů, na kterých jsem zkoumala významy slov s augmentativními sufíxy *-ón/-ona*, *-azo/-aza* a *-ote/-ota*. Prvním korpusem byl jednojazyčný španělský korpus Araneum, který se skládá z textů z různých webů. V rámci korpusové analýzy na tomto korpusu jsem se zaměřila na to, jaké různé významy mohou augmentativa vyjadřovat. U každého augmentativa jsem tak analyzovala 30 náhodných výskytů, u nichž jsem zjistila distribuci jednotlivých významů, a následně jsem na konkrétních příkladech ukázala, co augmentativum v určitém kontextu vyjadřuje a jakou roli při využívání augmentativ hraje právě kontext. Druhým použitým korpusem pak byl španělsko-český paralelní korpus InterCorp, na kterém jsem zkoumala české protějšky španělských augmentativ – české protějšky chápu jako parafrázi významu španělského slova, proto jejich analýza umožnila ukázat, jakým způsobem se do češtiny promítají základní významy španělských augmentativ, totiž především význam „velká velikost“ a význam hodnotící.

Obě korpusové analýzy ve svém úhrnu ukázaly, že případ, kdy augmentativa vyjadřují pouze význam velikost, je méně častý, někdy spíše okrajový. Většina augmentativ vyjadřující velikost nese zároveň i další významové rysy. Velmi častým významovým rysem je u zkoumaných augmentativ (především u sufíxů *-ón/-ona* a *-azo/-aza*) intenzifikace, která může být spojena jak s pozitivním, tak negativním hodnocením v závislosti na kontextu nebo na implicitním hodnocení obsaženém již v lexikální bázi. Augmentativa pak skrze intenzifikaci mohou vyjadřovat opovržení, naštvání, opěvování, ale například také ironii. Někdy se augmentativ užívá také za účelem vyjádření blízkého vztahu a vřelosti. Při analýze augmentativ jsem však narazila i na specifitější případy užití, ve kterých je pozorovatelný záměr mluvčího, který se snaží nějakým způsobem ovlivnit adresáta. Příkladem je případ, kdy matka užívá augmentativa při řeči orientované na dítě, když chce, aby dítě něco snědlo. Dále mluvčí užívá

augmentativa například za účelem zeslabení výpovědi, když se bojí, jak bude adresát reagovat. V jiných případech mluvčí pomocí augmentativa kupříkladu připouští, že to, co říká, je nezáživné, nebo že možná není v pozici, v níž by mohl něco soudit, čímž se snaží si získat adresátovy sympatie a doufá, že adresát pak bude lépe reagovat. Existují pak i případy, kdy mluvčí pomocí augmentativa například ospravedlňuje něco, co se mu nepovedlo.

České protějšky chápané jako parafráze významů španělského augmentativa odrážejí stejné významové odstíny, jaké jsem zaznamenala v jednojazyčném korpusu. Pokud jde o formální podobu těchto protějšků, přestože čeština také disponuje augmentativními sufixy, tyto přípony v naprosté většině případů vedle významu velikosti vyjadřují i negativní hodnocení, a tak v případech, kdy španělské augmentativum vyjadřuje pouze velikost, nemohou být použity. A tak se v českých protějšcích augmentativ vyjadřujících pouze velikost objevuje místo augmentativních sufixů kombinace adjektiva se substantivem označujícím danou entitu. Stejný protějšek je využíván též u augmentativ, která kromě velikosti vyjadřují další významové rysy. Pokud se však k vyjádření nějakého hodnocení nabízí slovo, jež samo o sobě nese dané hodnocení, augmentativum je často překládáno pomocí tohoto slova. U vyjádření pouhé velikosti pak může být použito i přirovnání.

V této práci jsem ukázala, že augmentativa kromě velikosti a negativního hodnocení mohou vyjadřovat mnoho dalších významových rysů, jako například opěvování, blízký vztah, opovržení nebo naštvání, a v některých případech navíc mohou být použita za účelem ovlivnění adresátovy reakce. Všechny tyto významy jen potvrzují to, co tvrdí moderní slovtvorba: užívání augmentativ má zásadní pragmatický rozměr, bez přihlédnutí k pragmatice není možné jejich roli adekvátně popsat.

Domnívám se tedy, že vytyčeného cíle se podařilo dosáhnout, a zároveň doufám, že jsem snad alespoň částečně ukázala, že si augmentativa zaslouží pozornost, protože představují – stejně jako deminutiva – téma, v němž se jedinečným způsobem mísí otázky slovtvorné, morfologické, stylistické a pragmatické, téma, které se vzpírá snadnému a jednoznačnému popisu, které ale zároveň ilustruje krásu a jedinečnost jazyka.

Resumé

Tato práce se zabývá augmentativy v současné španělštině, tedy lexikálními útvary, které jsou v hovorové španělštině velmi produktivní. V rámci této práce jsem se věnovala konkrétně třem augmentativním sufixům: *-ón/-ona*, *-azo/-aza* a *-ote/-ota*.

Práci tvoří dvě části, teoretická a praktická. V teoretické části jsem definovala několik základních termínů a koncepčních východisek a popsala jsem chování jednotlivých augmentativních sufixů uvedených výše. Jelikož jsou augmentativní sufixy velmi specifické, bývají zkoumány ze dvou různých hledisek – z hlediska sémantiky a z hlediska pragmatiky. V této části jsem představila přístupy několika autorů, kteří se augmentativy (nebo obecně hodnotícími sufixy) zabývají v rámci těchto dvou lingvistických disciplín. Mezi těmito přístupy jsem uvedla i přístup Dresslera a Merlini Barbaresi (1994), kteří se vzhledem k tomu, jak velkou roli hraje při užití augmentativ kontext, domnívají, že by hodnotící sufixy měly být zkoumány z hlediska pragmatiky, respektive z hlediska morfopragmatiky. Při zkoumání augmentativ jsem se tímto názorem řídila.

V praktické části jsem pak augmentativa zkoumala na dvou jazykových korpusech – na jednojazyčném korpusu Araneum a na paralelním korpusu InterCorp. Na korpusu Araneum jsem se snažila zjistit, jaké významové rysy mohou augmentativa vyjadřovat, a na korpusu InterCorp jsem se pak podívala na to, jak španělská augmentativa bývají překládána do češtiny.

V rámci první korpusové analýzy jsem ukázala, že augmentativa kromě velikosti mohou vyjadřovat například opovržení, naštvání, opěvování, blízký vztah nebo ironii. Při některých užitích augmentativa je navíc zřetelný záměr mluvčího. Mluvčí v určitých situacích užívá augmentativa při snaze ovlivnit reakci nebo jednání adresáta, užívá tedy augmentativa, když se například bojí, jak bude adresát reagovat, nebo když chce, aby mluvčí něco udělal.

Analýza českých protějšků chápaných jako parafráze významů španělských augmentativ rovněž ukázala, že augmentativa kromě velké velikosti v závislosti na kontextu často vyjadřují hodnocení a výše zmíněné významové rysy. Co se týče formální podoby českých protějšků, přestože v češtině také existují augmentativní sufixy, nejsou při překladu využívány příliš často. Při překladu španělských augmentativ se jak u vyjádření pouhé velikosti, tak u vyjádření dalšího významového rysu využívá spíše kombinace adjektiva se substantivem označujícím danou entitu. Pokud jde o překlad augmentativa, které kromě velikosti vyjadřuje i hodnocení, je mnohdy užito nějaké slovo, které samo o sobě nese dané hodnocení. Někdy je však španělské augmentativum překládáno také jinými způsoby, například pomocí přirovnání.

Obě výše uvedené analýzy pak ukazují, jak je důležité zkoumat augmentativa (a také obecně hodnotící sufixy) vzhledem k závislosti na kontextu a případnému záměru mluvčího v rámci pragmatiky, přesněji řečeno v rámci morfopragmatiky.

Resumen

Este trabajo trata de los aumentativos en el español contemporáneo, es decir, trata de unas formaciones léxicas que son muy productivas en el español coloquial. En el marco de este trabajo, me he centrado específicamente en tres sufijos aumentativos: *-ón/-ona*, *-azo/-aza* y *-ote/-ota*.

El trabajo consta de dos partes, la parte teórica y la parte práctica. En la parte teórica he definido unos términos básicos y puntos de partida conceptuales y he descrito el comportamiento de cada uno de los sufijos aumentativos mencionados. Dado que los sufijos aumentativos son muy específicos, suelen investigarse desde dos puntos de vista diferentes: desde la semántica y desde la pragmática. En esta parte he presentado los enfoques de varios autores que se ocupan de los aumentativos (o de los sufijos apreciativos en general) en el marco de estas dos disciplinas lingüísticas. Entre estos enfoques, he mencionado el de Dressler y Merlini Barbaresi (1994), quienes, dado el gran papel que desempeña el contexto en el uso de los aumentativos, consideran que los sufijos apreciativos deben estudiarse desde el punto de vista de pragmática o, más bien, morfopragmática. Al estudiar los aumentativos, he seguido este enfoque.

En la parte práctica, he estudiado los aumentativos en dos corpus lingüísticos: en el corpus monolingüe Araneum y en el corpus paralelo InterCorp. En el corpus Araneum he intentado explorar qué rasgos de significado pueden expresar los aumentativos, y en el corpus InterCorp he observado cómo se traducen los aumentativos españoles al checo.

En el primer análisis del corpus, he mostrado que los aumentativos, además de tamaño, pueden expresar, por ejemplo, desprecio, enfado, ponderación, cercanía o ironía. Además, en algunos usos de los aumentativos es observable la intención del hablante. En determinadas situaciones, el hablante utiliza el aumentativo cuando intenta influenciar la reacción o la acción del destinatario, por ejemplo, cuando el hablante tiene miedo de cómo reaccionará el destinatario o cuando el hablante quiere que el destinatario haga algo.

El análisis de los equivalentes checos entendidos como paráfrasis de los significados de los aumentativos españoles también ha mostrado que los aumentativos, además del gran tamaño, suelen expresar evaluación y los rasgos de significado antes mencionados, en función del contexto. En cuanto a la forma de los equivalentes checos, aunque los sufijos aumentativos también existen en checo, no se utilizan muy a menudo. Al traducir los aumentativos españoles al checo, tanto para expresar solo tamaño como para expresar otros rasgos de significado, se

utiliza la combinación de un adjetivo con un sustantivo que denota la entidad. Cuando se trata de traducir un aumentativo que expresa una evaluación además del tamaño, se suele utilizar una palabra en la que la evaluación ya esté presente. A veces, sin embargo, el aumentativo español se traduce también de otras maneras, por ejemplo, mediante un símil.

Por tanto, los dos análisis mencionados muestran lo importante que es examinar los aumentativos (y los sufijos apreciativos en general) con respecto a la dependencia del contexto y la posible intención del hablante desde el punto de vista de pragmática o, mejor dicho, morfopragmática.

Bibliografie

Bauer, L. (2001). *Morphological Productivity*. Cambridge University Press.

Calvo Pérez, J. (1997-1998). Para una morfopragmática en español. *Pragmalingüística*, (5-6), 25–58. <https://revistas.uca.es/index.php/pragma/article/view/515>

Corbin, D. (1991). La morphologie lexicale: bilan et perspectives. *Travaux de Linguistique*, (23), 33–55.

Corbin, D. (1991). *Morphologie derivationale et structuration du lexique*. <https://books.openedition.org/septentrion/124160>

Dressler, W. U., & Merlini Barbaresi, L. (1994). *Morphopragmatics. Diminutives and Intensifiers in Italian, German, and Other Languages*. Mouton de Gruyter.

Dressler, W. U., & Merlini Barbaresi, L. (2001). Morphopragmatics of diminutives and augmentatives. On the priority of pragmatics over semantics. In I. Kenesei & R. M. Harnish (Eds.), *Perspectives on Semantics, Pragmatics, and Discourse: A Festschrift for Ferenc Kiefer* (s. 43–58). John Benjamins. <https://doi.org/10.1075/pbns.90.07dre>

Fábregas, A. (2012). Morphology: Definition and Basic Concepts. In A. Fábregas & S. Scalise (Eds.), *Morphology: From Data to Theories* (s. 1–21). Edinburgh University Press.

Fortin, A. (2011). *The Morphology and Semantics of Expressive Affixes*. [Doctoral dissertation, University of Oxford]. <https://ora.ouls.ox.ac.uk/objects/uuid%3A88a23d7c-c229-49af-9fc9-2cb35fce9d54>

Gooch, A. (1970). *Diminutive, Augmentative and Pejorative Suffixes in Modern Spanish (A Guide to their Use and Meaning)*. Pergamon Press.

Gràcia, L., & Turon, L. (2000). On Appreciative Suffixes. *Acta Linguistica Hungarica*, 47(1), 231–247. <https://www.jstor.org/stable/44655550>

Jackendoff, R. (1991). Parts and boundaries. In B. Levin & S. Pinker (Eds.), *Lexical and Conceptual Semantics* (s. 9–45). Blackwell.

Jurafsky, D. (1996). Universal Tendencies in the Semantics of the Diminutive. *Language*, 72(3), 533–578. <https://www.jstor.org/stable/416278>

Kiefer, F. (2001). Morphology and Pragmatics. In A. Spencer & A. M. Zwicky (Eds.), *Handbook of Morphology* (s. 272–279). Blackwell.

Lang, M. F. (1997). *Formación de palabras en español. Morfología derivativa productiva en el léxico moderno*. Cátedra.

Lázaro Mora, F. A. (1999). La derivación apreciativa. In I. Bosque & V. Demonte (Eds.), *Gramática descriptiva de la lengua española* (s. 4645–4682). Espasa Calpe.

Merlini Barbaresi, L., & Dressler, W. U. (2020). Pragmatic explanations in morphology. In V. Pirelli, I. Plag & W. U. Dressler (Eds.), *Word Knowledge and Word Usage: A Cross-Disciplinary Guide to the Mental Lexicon* (s. 405–452). Mouton de Gruyter. <https://doi.org/10.1515/9783110440577-011>

Miranda, J. A. (1994). *La formación de palabras en español*. Colegio de España.

Pharies, D. (2002). The Origin and Development of the Spanish Suffix “-azo”. *Romance Philology*, 56(1), 41–50. Brepols. <https://www.jstor.org/stable/44742227>

Prieto, V. (2005). *Spanish Evaluative Morphology: Pragmatic, Sociolinguistic, and Semantic Issues*. [Doctoral dissertation, University of Florida] https://ufdcimages.uflib.ufl.edu/uf/e0/01/09/40/00001/prieto_v.pdf

RAE & ASALE (2010). *Nueva gramática de la lengua española*. Espasa.

Scalise, S. (1986). *Generative Morphology* (2nd ed.). Foris Publications. <https://doi.org/10.1515/9783110877328>

Tarazona, E. (2021). Los sufijos aumentativos y la reduplicación en español: el caso de -ón y -ote. *Cuadernos de Lingüística Hispánica*, (37), 1–16. <https://doi.org/10.19053/0121053X.n37.2021.12584>

Elektronické zdroje

Benko, V. (2015). *Araneum Hispanicum Maius, verze 15.04*. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha. <http://www.korpus.cz>

Čermák, P., Vavřín, M., & Zasina, A. J. (2022). *Korpus InterCorp – španělština, verze 15 z 11. 11. 2022*. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha. <http://www.korpus.cz>

RAE & ASALE (2010). *Diccionario de americanismos*. <https://www.asale.org/damer/>

RAE & ASALE (2014). *Diccionario de la lengua española*. <https://dle.rae.es/>

- Z toho konkrétní citace:

- RAE & ASALE. (b.d.). Facilón. In *Diccionario de la lengua española*. Poslední přístup 3. 7. 2023. <https://dle.rae.es/facil%C3%B3n?m=form>
- RAE & ASALE. (b.d.). Gigantón. In *Diccionario de la lengua española*. Poslední přístup 3. 7. 2023. <https://dle.rae.es/gigant%C3%B3n?m=form>
- RAE & ASALE. (b.d.). Hombretón. In *Diccionario de la lengua española*. Poslední přístup 3. 7. 2023. <https://dle.rae.es/hombret%C3%B3n?m=form>
- RAE & ASALE. (b.d.). Playón. In *Diccionario de la lengua española*. Poslední přístup 3. 7. 2023. <https://dle.rae.es/play%C3%B3n?m=form>
- RAE & ASALE. (b.d.). Pobretón. In *Diccionario de la lengua española*. Poslední přístup 3. 7. 2023. <https://dle.rae.es/pobret%C3%B3n?m=form>
- RAE & ASALE. (b.d.). Simplón. In *Diccionario de la lengua española*. Poslední přístup 3. 7. 2023. <https://dle.rae.es/simpl%C3%B3n?m=form>

Rusínová, Z. (2017). MODIFIKACE. In P. Karlík, M. Nekula & J. Pleskalová (Eds.), *Czechency – Nový encyklopedický slovník češtiny*. Poslední přístup 20. 7. 2023. <https://www.czechency.org/slovník/MODIFIKACE>

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Absolutní frekvence augmentativ se sufixem -ón/-ona.....	32
Tabulka 2 - Významy augmentativ se sufixem -ón/-ona	32
Tabulka 3 - Absolutní frekvence augmentativ se sufixem -azo/-aza.....	38
Tabulka 4 - Významy augmentativ se sufixem -azo/-aza	39
Tabulka 5 - Absolutní frekvence augmentativ se sufixem -ote/-ota.....	47
Tabulka 6 - Významy augmentativ se sufixem -ote/-ota	48
Tabulka 7 - České protějšky augmentativ se sufixem -ón/-ona	56
Tabulka 8 - České protějšky augmentativ se sufixem -azo/-aza	57
Tabulka 9 - České protějšky augmentativ se sufixem -ote/-ota	58